

nt

naš tednik

LETO XXXXI. Številka 10 Cena 8,— šil. (1000 din)
petek, 10. marca 1989

Poštnina plačana v gotovini Celovec P.b.b.

Erscheinungsort Klagenfurt/Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt/Poštni urad 9020 Celovec

DRUGAČNA KOROŠKA VREDNA ZAUPANJA

Drage rojakinje, dragi rojaki!

Nastop volilnega zaveznitva DRUGAČNA KOROŠKA — ANDERES KÄRNTEN ob nedeljskih deželnozborskih volitvah je nastop demokratičnih

in opozicionalnih sil obeh narodnosti v deželi. To je postalo potrebno, ker predvsem obe veliki stranki v deželi nista v stanju upreti se nemškonalističnim silam v deželi. DRUGAČNA KOROŠKA hoče spremeniti politično vzdušje v deželi v smeri mirnega sožitja, enakopravnosti in demokratičnosti.

Politika obeh velikih strank predvsem v manjšinskem vprašanju koristi edinole FPÖ. Zato je čas zrel, da demokratične sile v deželi postavijo signal, ki bo daleč naokoli viden in ki bo dokazal, da je politika kapitulacije pred nemškonalističnimi silami zgrešena. Le tako bo možno sprožiti politično prenovo v deželi. Le tako bodo tudi demokratične sile znotraj strank dobile podporo.

Iz teh razlogov sem se odločil za kandidaturo pri DRUGAČNI KOROŠKI. Zato Vas, drage rojakinje, dragi rojaki, prosim 12. 3. 1989 za podporo.

V nedeljo, 12. marca: ZAUPAJMO V LASTNO MOČ

Zakaj prosim 12. marca 1989 ZA VAŠE ZAUPANJE

Po številnih pogajanjih med Slovenci različnega političnega prepričanja smo se odločili za skupno nastopanje pod imenom „DRUGAČNA KOROŠKA / DAS ANDERE KÄRNTEN“. Tu smo združeni KOROŠKA ENOTNA LISTA, GIBANJE PROTI LOČEVANJU V ŠOLAH, ZELENALTERNATIVA KOROŠKE, MIROVNO GIBANJE BELJAK, ŠTEVILNE LJUDSKE INICIATIVE ZA OHRANITEV ZDRAVIH REZERV PITNE VODE IN OKOLJA, v katerem bodo lahko živele tudi naslednje generacije.

- Širša skupna pot nas Slovencev na Koroškem potrebuje tudi Vašo in Tvojo pomoč!
- Skupno delo slovensko in nemško govorečih v partnerskih oblikah nam je že leta 1986 prineslo uspeh, v katerega marsikdo prej ni mogel verjeti!
- Zdravo okolje je za nas vse tako važno, da ne smemo več stati ob strani!
- Poštenost v politiki zame ni prazna fraza; zanjo hočem nastopati tudi v javnosti!
- Slovenščina na Koroškem še danes ni enakopraven jezik. Če hočemo biti kulturni narod, moramo konkretno nastopati za upoštevanje našega jezika v šolah, na občinskih uradih, v vseh javnih ustanovah. Ne smemo samo čakati, da nam kdo podeli pravice; moramo jih zahtevati in si jih tudi jemati. Verodostojni pa bomo pri tem le tako, da govorimo z našimi otroki v družinah slovensko.
- Ustvariti moramo čimveč delovnih mest zunaj obstoječih industrijskih središč v takšnih oblikah, ki niso skregane z ekologijo.

Če se strinjate s takšnim hotenjem, potem podprite 12. marca 1989 „DRUGAČNO KOROŠKO / DAS ANDERE KÄRNTEN s svojim zaupanjem!

VOLILNA ZBOROVANJA DRUGAČNE KOROŠKE

Pliberk: velika skrb za
varstvo okolja v občini

Predsednik nadzornega odbora ZSO Lipej Kolenik:

PODPRIMO DRUGAČNO KOROŠKO

Na zelo dobro obiskanem volilnem zborovanju sta v Pliberku Marjan Sturm in Mirko Kert predstavila volilni program Drugačne Koroške. S poslušalci sta mnogo diskutirala o aktualnih narodnopolitičnih vprašanjih, precej pa tudi o ekoloških vprašanjih občine Pliberk. Zbrano občinstvo je izrazilo željo, da se naj Drugačna Koroška in na občinski ravni predvsem Enotna lista bolj zavzemata za pereče ekološke probleme, ki ogrožajo naše okolje.

Predsednik nadzornega odbora ZSO Lipej Kolenik je pozval vse volilce, naj podprejo Drugačno Koroško, ki popolnoma zastopa interese slovenske narodne skupnosti. Tudi mestni svetnik Fric Kumer je pozval vse, naj 12. marca dajo zaupanje Drugačni Koroški.

Drugačna Koroška o aktualnih temah

Dr. Hubert Požarnik
govoril na Koroškem

Znani psihiater in dolgoletni vodja različnih organizacij za zaščito narave dr. Hubert Požarnik je pretekli četrtek na povabilo Drugačne Koroške predstavil „slovensko vigred“. Dr. Hubert Požarnik je eden od soustanoviteljev Demokratične zveze Slovenije.

Od torka, 7. marca,
„Druagačni radio
za Koroško“

Minulo sredo smo prvič slišali v Celovcu in v širokih delih Koroške oddajo nekomercialnega, dvojezičnega radia.

Kot pišejo zastopniki Zelene alternative, hočejo s temi oddajami ustanoviti odprt forum ljudi in dati glas tistim, ki sicer v enojezičnem medijskem dogajanju skoraj ne pridejo do besede.

Dobrača ne bodo
dalje izgrajevali

Zastopniki Zelene alternative pišejo v svoji tiskovni izjavi, da pozdravlja ljudska iniciativa „Varujte Dobrač“ odločitev deželnega svetnika Schillerja, da ne bo prišlo do nadaljnje izgraditve Dobrača.

S tem so bile izpolnjene bistvene zahteve ljudske iniciative in je preprečena nevarnost za pitno vodo v okolici Beljaka.

Borovlje:
po volitvah
naprej skupno!

Na zborovanju Drugačne Koroške / Anderes Kärnten v Borovljah dne 1. mara 1989 pri Bundru so spregovorili glavni kandidat Hans Haider in pa kandidata dr. Marjan Sturm in Fric Kert.

Težišča pogovora s poslušalci so bila vprašanja, ki zadevajo slovensko narodno skupnost, delovna mesta v Borovljah in okolici, ekološka problematika in seveda prihodnje delo oz. delovanje Drugačne Koroške. Pri tem so vsi kandidati izrazili potrebo delovanja te volilne platforme po volitvah, pa če pride v deželni zbor ali ne. V tej zvezi so navzoči poudarili, da je sedanjí volilni red na Koroškem krivičen in ga bo treba spremeniti tako, da ne bojo tri velike stranke imele monopola.

„To je ponoven dokaz, da rodi angažiranost svoje sadove,“ tako Hans Haider.

Predor skozi Ploče
nesmiseln

Ponovno so se izrekli zastopniki Zelene alternative proti gradnji predora v Pločah. „Gradnja predora je iz gospodarskega vidika nesmiselna, poleg tega pa bi izgubila žiljska pokrajina svojo vrednost kot pokrajina za oddih,“ tako zastopnik Zelene alternative Budai.

Koroška: 401.675
volilnih upravičencev

401.675 Korošic in Korošcev je letos 12. marca upravičenih oddati na deželnozborskih volitvah svoj glas. Od tega je 188.768 moških in 212.907 žensk. Od leta 1984 naprej to pomeni skupen prirastek 16.274 volilnih upravičencev.

Mlada KEL
mladina h
začela delovati —
moče soodločati!

Z novim tajnikom Kluba slovenskih občin-skih odbornikov naj bi prišlo več življenja v politično delo kluba, predvsem pa naj bi bolj vključevali tudi mladino, ki je danes vse bolj kritična in pravzaprav nikjer nima možnosti artikulirati svojih želja in predstav. Mlada KEL bo skušala v svoje delovanje vključiti vse mladince, delovanje pa se bo najprej začelo na deželni ravni.

Mlada KEL, tako novi tajnik Kluba slovenskih občinskih odbornikov Bernard Sadovnik, bo sestavljena iz zastopnikov iz vseh krajev južne Koroške. Z vsekoroškimi akcijami bo mlada KEL skušala pri naši mladini spet zbuditi zanimanje za našo narodno politiko, mladina naj bi sooblikovala našo politiko, seveda pa naj bi tudi soodločala.

V predvolilnem boju je tajnik Kluba slovenskih občinskih odbornikov Bernard Sadovnik organiziral večer za Drugačno Koroško, ki ga bodo oblikovali pevci skupine Don Juan in Andrej Šifrer. S takimi in podobnimi prireditvami bo mlada KEL skušala nagovoriti čimveč mladine, ki se naj bi potem tudi vključevala v delovanje.

Posebnega pomena pa naj bi bila potem mlada KEL pri občinskih volitvah. Leta 1991 so naslednje občinske volitve, kjer

Če vam
takšna Koroška
nikakor ni
po volji,
je prava rešitev
DRUGAČNA
KOROŠKA

Mlada KEL
mladina h
začela delovati —
moče soodločati!

MLADA KEL • MLADA KEL • MLADA KEL •
KONCERT
VEČER SLOVENSKE POPEVKE
DON JUAN
SLOVENSKA HITSKUPINA
SLOWENISCHE SPITZENGRUPPE
ANDREJ ŠIFRER
ZNANI POPEVKAR • HITSÄNGER
GLOBASNICA • GLOBASNITZ
11. MÄRZ
OB • UM 20 UHR
ŠOŠTAR

bi potem mlada KEL na občinski ravni lahko mnogo prispevala v volilnem boju. Predvsem tu pričakuje tajnik Bernard Sadovnik novih idej v vprašanjih varstva okolja, saj onesnaženost okolja vedno bolj ogroža tudi življenjski prostor narodnih manjšin. S. K.

Za prostor brez jedrskega orožja!

Poslanec Zelenih iz Trsta Andrea Wehrenfried se je pretekli teden na obisku na Koroškem zavzel za prostor brez jedrskega orožja. Pri tem je mislil predvsem področje Alpe-Adria, ki ga ogrožajo predvsem jedrska orožja v Italiji in Jugoslaviji. Glavni kandidat Drugačne Koroške Hans Haider je na tiskovni konferenci podprl to zahtevo in zahteval tudi prostor brez jedrskih naprav. Poudaril je, da jedrska energija ni le problem Zelenih, ampak se bodo morale vse stranke v prihodnje resneje spoprijeti s tem problemom. Predvsem pa naj bi delovna skupnost Alpe-Adria v svojem prostoru dejansko napravila prostor brez jedrskega orožja in brez jedrskih naprav.

Tajnik Narodnega sveta koroških
Slovencev o deželnozborskih volitvah

Letošnje volitve za deželni zbor so mejnik v samostojnem volilnem gibanju koroških Slovencev. Prvič v zgodovini obe osrednji politični organizaciji koroških Slovencev podpirata volilno zvezo Koroške enotne liste z Zeleno alternativo in Gibanjem proti ločevanju v šolah, pod zbiralnim geslom „Anderes Kärnten / Drugačna Koroška“. Obe osrednji organizaciji koroških Slovencev pozivata svoje somišljenike in člane, da v nedeljo, 12. marca, volijo skupino, ki se s kratico GRÜNE-ZELENI poteguje za mandate v deželnem zboru.

Krivični volilni red na Koroškem preprečuje, da bi Slovenci s samostojno listo dosegli mandat. Zaradi tega se je Koroška enotna lista že pri volitvah za deželni zbor leta 1984 povezala z Alternativno listo in s tem korakom razširila svojo volilno bazo. Zelena alternativa je edina stranka, ki prizna slovenski narodni skupnosti na Koroškem status avtonomije. To se pravi, da v vprašanjih, ki zadevajo narodno skupnost, odločajo koroški Slovenci samostojno.

Volilni uspeh, ki je v precejšnji meri odvisen tudi od nas samih, bo pokazal, če bo široko sodelovanje vseh naštetih in drugih skupin rodilo sadove tudi po 12. marcu.

Za 12. marec torej velja geslo osrednjega odbora Narodnega sveta koroških Slovencev: OBE OSREDNJI ORGANIZACIJI KOROŠKIH SLOVENCEV SKUPAJ Z NEMŠKO GOVOREČIMI PRIJATELJI OBLIKUJMO BOLJŠO BODOČNOST — ZAUPAJMO V LASTNO MOČ.

Hubert Mikel, tajnik NSKS

Podporna izjava zdravnic in
zdravnikov za Drugačno Koroško

Podpisane zdravnice in podpisani zdravniki podpiramo kandidatu-ro volilnega združenja Drugačna Koroška / Anderes Kärnten.

Drugačna Koroška / Anderes Kärnten je volilno gibanje, ki združuje številne mirovne, ekološke in socialne iniciative, Zeleno-alternativno stranko, Koroško enotno listo in Gibanje proti ločevanju otrok v dvojezičnih šolah.

Ta širina sodelujočih skupin se izraža tudi v programu volilnega združenja. Problemi varstva okolja (ekologija), gospodarske pomoči manj razvitim predelom na robu dežele, problemi nezaposlenosti (predvsem med mladino), vprašanje meddržavnega sodelovanja v prostoru Alpe-Jadran, ohranitev miru v tem delu Evrope in po svetu — to so vsebinska težišča programa DK.

Za koroško politično kulturo prav posebnega pomena pa je dejstvo, da se DK dosledno zavzema za politiko dvojezičnosti in kulturo sožitja med obema narodnostima na Koroškem.

Prepričani smo, da se lahko volilna skupnost DK razvije v široko demokratično gibanje in združi vse tiste ljudi v deželi, ki so stali doslej na robu političnega dogajanja, ki doslej niso prišli do besede in soodločanja.

12. marca bomo oddali svoj glas za Drugačno Koroško. To je glas za demokratično, dvojezično Koroško. Mi smo z njo in za njo.

Dr. Matjaž Sienčnik, Žihpolje/Celovec; dr. Roman Schellander, Kotmara vas/Celovec; dr. Jože Einspieler, Celovec; dr. Marjan Jelen, Celovec; dr. Monika Jelen-Srienc, Celovec; dr. Jože Messner, Celovec; dr. Stanko Jelen, Železna Kapla; dr. Franc Wutti, Borovlje; dr. Urban Gitka, Celovec.

Anderes Kärnten —
Druagačna Koroška
Grüne Alternative (Grüne), KEL,
Bewegung gegen Schultrennung

GRÜNE-ZELENI

X

Smolle se je zavzel za ženska vprašanja

Pred kratkim se je državni poslanec Zelenih Karel Smolle v parlamentu zavzel za podaljšanje karencne dobe na 3 leta ter za finančno honoriranje žensk, ki so zaposlene v gospodinjstvu in katerih naloga je vzgoja otrok. Še posebej je Smolle v zvezi z vprašanjem ženske problematike osvetlil dvojno obremenitev žensk v manjšinah.

Žena naj bi skrbela za kvantitativni naraščaj, tega pa naj bi kvalitetno oskrbovala; to se pravi: s posredovanjem materinega jezika, specifičnih kulturnih vrednot in pa etničnih posebnosti.

Pri tem pa ženam iz manjšine žal ne stojijo v zadostni meri ob strani javne ustanove, kakor na primer otroški vrtci, kar ima negativne posledice za žene v manjšinah. V primerjavi s položajem v Avstriji je izobraževalni

položaj na dvojezičnem ozemlju več ko nezadovoljiv, tako Smolle.

Žene opravljajo v manjšinski politiki skoraj izključno delo le v bazi, skoraj nikjer pa žene nimajo vodilnih mest, in to predvsem zaradi prevelike obremenjenosti z delom.

Finančno honoriranje dela v gospodinjstvu in pri vzgoji otrok ter podaljšanje karencne dobe na 3 leta bi pozitivno vplivalo na samozavest žensk in bi bil korak k enakopravnosti, tako Smolle.

Mednarodni strokovni sejem GAST 1989

(od sobote, 11., do četrтка, 16. marca)

Mednarodni strokovni sejem GAST 1989 za gastronomijo, turizem ter za živila bo letos v Celovcu od 11. do 16. marca.

650 podjetij iz Avstrije in inozemstva bo predstavilo na 30.000 m² svoje proizvode. To pomeni, da sta se število razstavljalcev in pa površina, ki je na voljo obrtnikom, v zadnjih letih bistveno povečala, kar priča o dinamičnosti sejma. Kot je dejal predsednik celovskega sejma Dermuth, je cilj GAST, da ponudi kritičnemu porabniku široko paleto najkvalitetnejših izdelkov.

Neprecenljivi gostje so tudi sosede iz Jugoslavije in Italije, saj je treba pomisliti, da je nad 50 % vseh gostišč v Sloveniji v zasebnih rokah. Prav ta dežela pa je cilj dopustnikov iz Avstrije, ki so navajeni udobnosti. Zaradi tega je pričakovati, da bodo tudi podjetniki iz Slovenije v prihodnje storili večje naložbe, in zato prihajajo na celovski sejem, ki jim daje najbolj sveže informacije in ponudbe.

GAST, katere otvoritev bo v soboto, 11. marca, in je pod pokroviteljstvom ministra za gospodarstvo Grafa, je prvi strokovni sejem, ki se prezentira posebej za poletni turizem.

★★★★★

Spomladanski strokovni sejem...

GAST '89

CELOVEC

11. do 16. marca

21. MEDNARODNI STROKOVNI SEJEM
GOSTINSTVA IN TURIZMA, PREHRAMBENE INDUSTRIJE
IN INDUSTRIJE PIJAČ

AVSTRIJSKI

SALON

AVSTRIJSKIH VIN

VINSKI SEJEM

hala 12

...za hotelirje in gostince, šefe kuhinj,
in vodilne uslužbenke v turizmu!

43.965 strokovnih obiskovalcev 1988, podatek preverilo Združenje za
preverjanje sejmskih podatkov!

INFORMIRATI · PREVERITI · PRIMERJATI · KUPITI!

Odprto vsak dan od 9. do 18. ure!

POSEBNE RAZSTAVE · STROKOVNE PRIREDITVE

Klagenfurter Messe Betriebsg. m. b. H., Valentin-Luitgeb-Straße 11, A-9021 Klagenfurt, Österreich, Tel. (99 43-463) 56 8 00-55,
teleks 422268 km a, telefaks (99 43-463) 56 8 00-28

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

PISMA BRALCEV

**Cela stran
plačanega inserata —
čemu?**

Vsi vemo, da bodo po nekaj dneh že izvoljeni poslanci, ki bodo v naslednjih letih zastopali našo deželo in naša mnenja v javnosti.

Nemir zaradi volitev je velik in tudi najmanjše skupine hočejo

imeti priložnost, da v bodoče javno izjavijo svoje ideje in misli.

Tako se tudi Slovenci že dolgo poglobljamo za mandat v deželni zbor. Seveda je vprašanje, ali se naj pridružimo močnejši stranki ali pa s skupnimi močmi dosežemo svoje lastno zastopstvo v deželni zboru.

Nerazumljivo se nam zdi, da Slovenski Vestnik ne dela reklame

samo za to našo majhno stranko, temveč tudi za veliko stranko socialistov, in to s celo stranjo.

Slutimo, da so nekaterim finančni razlogi bolj važni ko vstop naših zastopnikov v deželni zbor. Ali je res potrebno, da na tak način zmanjšamo možnosti manjšim strankam, ki nimajo na voljo toliko denarja, da bi si privoščile celo stran inserata?

politični krožek
KDZ

**Skupnost
južnokoroških kmetov
vabi na
STROKOVNO EKSURZIJO
v VERONO in
SEVERNO ITALIJO**

**Kdaj: v petek, 17.,
in v soboto, 18. marca 89**

ODHOD: ob 4.30 pred Zadrugo Pli-berk; ob 5.10 pred Mohorjevo v Celovcu, ob 5.45 pred tovarno Elan na Brnci, ob 6. uri na Vratih pred mejo na stari cesti.

NAMEN dvodnevne izleta je obisk kmetijskega sejma v Veroni in ogled kmetij z intenzivnim poljedelstvom, živinorejo, vrtnarstvom in vinogradništvom v okolici Vidma. Po obisku kmetijskega sejma bomo prenočili v okolici Padove.

STROŠKI za prevoz znašajo 400,— šil. na osebo. Prenočitev (pribl. 300,— šil.), vstopnino za sejem in hrano plača vsak udeleženec posebej.

PRIJAVE sprejemajo: Wutte Franc, Mala vas, (0 42 30) 692; pisarna KIS, Tinje, (0 42 39) 38 38; Domej Štefan, Rinkole (0 42 35) 33 67). Prosimo, da se zanesljivo prijavite najkasneje do 15. marca! Za organizacijo je odgovoren dipl. inž. Štefan Domej.

Svobodnjaški

Pod imenom „Kärntner Grenzland-Jahrbuch 1989“ je koroška svobodnjaška stran-ka izdala svoj koledar, katerega naslov naj bi očitno bil tudi program.

Na ovojnici sta namreč dve močni povezavi z južno Koroško odnosno slovenskim delom dežele, ki ga nemškonalci od plebiscita sem tako radi mistificirajo s pojmom „Grenzland“. Ta „Grenzland“ je stalno ogrožen, sovražnik pa blizu.

Prva taka povezava je že ime koledarja, druga pa je slika, ki kaže Košuto v zimskem čaru. V tej sliki oz. na tej ovojnici je zgoščena vsa simbolika, ki je za koroške domovinske-nemškonalne kroge tako pomembna. Grenzlandjahrbuch pa ni zanimiv zaradi te simbolike, kajti v publikacijah teh krogov je najde-te na pretek, skoraj da se spotikate ob njo.

Važno je to, kar v knjigi piše in stoji. In to je, milo rečeno, grobo in neokusno ter kaznivno pove-ličevanje nacizma, Hitlerja, an-šlusa Avstrije k nacistični Nem-

REPUBLIK ÖSTERREICH
SICHERHEITSDIREKTION
für das Bundesland Kärnten
Zahl: Vr-300/88

auszugsweise
Kopie

SPRUCH

Gemäß § 6 Abs. 1 des Vereinsgesetzes 1951, BGBl. Nr. 233, in der Fassung der Bundesgesetze BGBl. Nr. 141/1954, BGBl. Nr. 102/1962 und BGBl. 649/1987, wird die Bildung des Vereines "RAT DER KÄRNTNER DEUTSCHEN" wegen Gesetzeswidrigkeit u n t e r s a g t.

Aufgrund der Statuten ist eine Vereinstätigkeit zu erwarten, die in Widerspruch zur Bestimmung des Artikel 4 Absatz 2 Staatsvertrag 1955 steht.

BEGRÜNDUNG

Da das Staatsvolk der unabhängigen Republik Österreich die Österreicher sind, ist die bewusste Wahl der Bezeichnungen "Kärntner Deutsche" oder "Deutschkärntner" für die deutschsprachige Mehrheitsbevölkerung des Bundeslandes Kärnten, also eines Gebietsteiles Österreichs, objektiv als Propagierung des Gedankens einer volkstumsmäßigen Zusammengehörigkeit der "Deutschen" in Österreich und in "Deutschland" und in weiterer Konsequenz somit zumindest in der Wirkung auch die mittelbare Propagierung einer politischen oder wirtschaftlichen Vereinigung Österreichs oder eines Teiles davon mit Deutschland resp. als großdeutsche Propaganda zugunsten einer solchen Vereinigung zu werten.

Uporaba označbe „Deutsch-kärntner“ je prepovedana

Sieg, neonacistični listič iz Predarlške, v svoji letošnji drugi številki prinaša vest, da je varnostna direkcija za Koroško prepovedala ustanovitev društva „Rat der Kärntner Deutschen“. Zanimiva je utemeljitev (glej faksimile).

Tu se pojavlja vprašanje, kaj je pravzaprav z vsemi tistimi „Deutschkärntnerji“, ki se jih poslužujejo hajmatdinst, Feldner, Haider, koroško časopisje in še kdo drug? Sieg prepoved z. o. društva seveda takoj vrednoti kot dokaz nacionalne diskriminacije v Avstriji: medtem ko „Rat der Kärntner Slowenen“ samoumevno dovoljujejo in podpirajo, prepovedo ustanovitev društva „Rat der Kärntner Deutschen“, kar ni nič drugega, kot gonja proti uporabi pojma nemški (tako piše v Sieg).

Sieg je ena sama cvetka nemškonacionalnega hujskanja in pisanja: tako na primer taji, da so kdaj koli bile v kacetih plinske celice, se razpiše o satanski nevarnosti rock glasbe in s karikaturami Judov, ki bi celo Stürmerju bile „v čast“, skuša difamirati Jude kot naciste, nemško povojno politiko pa imenujejo „kurbo antigermanizma“. Za nameček pa še trdi, da je Wiesenthal razkrinkan kot „hud obrekovalec in goljuf“.

To piše isti Sieg, ki se je svoj čas Haiderju poklonil s celostransko sliko.

koledar 1989: Heroiziranje Hitlerja, anšlusa . . .

čiji in zagovarjanje Hitlerjevih dejanj, ki da so jih pravzaprav krivi drugi.

Koledar spremlja uvodne besede Haiderja, v katerih napoveduje stališče k aktualnim političnim in kulturnim vprašanjem, pa se ves čas suče le okrog manjšinskega šolstva in kako lepo da so ga uredili. Sledijo prispevki raznih svobodnjaških veljakov in veljakinje Tratnigove, ki v prispevku „Wer regiert Österreich oder Kärnten?“ postavlja prav avanturistične trditve v zvezi z nekimi Insiderji, ki da vladajo svetu in so vsega krivi, v prvi vrsti komunizem. Te insiderje Tratnig vidi med komunisti in pa visokimi zahodnimi finančnimi krogi. Če ta članek primerjamo z njenim drugim člankom o posledicah delovanja frankfurtske šole „Umweltzerstörung und Ideologie“ Die Frankfurter Schule „Fakten-Fehler-Folgen“, v katerem ne pozabi pri nekaterih osebah pripomniti, da so Judje, potem vemo, v katero smer pes taco moli.

Seveda pa kot pozdravljalca ne smeta manjkati druga dva ministranta koroške enotnosti, bivši deželni glavar Wagner in pa še namestnik deželnega glavarja Scheucher. Kadar se je treba pokloniti nacionalnim glasovom, tem gospodom nobene prilike ni

žal, posebej še, če svojo skledo pristavi tudi Feldner.

Ogorčenje in kurjo polt obenem pa pri bralcu, ki nima nataknjenih ideoloških ali drugih plašnic, povzroči članek na strani 10 „Große Zeiten, kleine Leute“, katerega avtor je Bertl Petrei. Tega človeka na Koroškem nekateri zelo obračajo, saj med drugim stalno trobi tisto teorijo o vindišarjih in vindišarščini. Omenjeni članek zato izzove ogorčenje, ker Petrei v njem navdušeno heroizira anšlus in kako je s prihodom Hitlerja na mah bilo konec špetirov, lakote, zarubljanja kmetij. In da tako pisanje spet nekaj velja, zato kurja polt. Med drugim Petrei piše tole:

„Wo gestern Hunger und Arbeitslosigkeit war, war heute Arbeit und Brot; wo gestern Hoffnungslosigkeit, dumpfe Erregung war, war heute Hoffnung und Wille; wo gestern Haß und Entzweiung gewesen war, war heute Zusammengehörigkeit, Gemeinschaft; wo gestern Niederlage und Kleinheit war, war heute Größe und Sieg . . . Wieso alles so anders geworden war, woher es kam, darauf gab es nur eine Antwort: Adolf Hitler, der Führer!“

Takole Petrei opisuje hajotov-

ca: **„Er schwitzte mächtig, trotzdem er nur ein Braunhemd trug und eine kurze schwarze Hose. Aber sein Gesicht war nicht nur von Anstrengung rot, mehr noch vor gläubigem Eifer. Gegen die Benennung ‚Bub‘ hätte es sich verwahrt: braunes Hemd, schwarze Hose, weiße Stutzen, flatterndes Halstuch und Gürtel mit Kopelschloß wiesen ihn als ‚Jungen‘ aus, als Hitlerjunge.“**

Nič manj shriljiv ni članek „Einseitiges Gedenken“ Josefa Aichhorna, ki upravičuje anšlus Avstrije, podtikava antantnim silam, da so preko Poljske začele drugo svetovno vojno, in stavi močno

po razizmu smrdeče vprašanje „Kako morejo Amerikanci biti apostoli miru, če pa imajo v lastni državi največji nered? Črnci, Indijanci, mafija, itd. . . .“ Sploh ta članek skuša Hitlerja oprati vsakršne krivde . . .

Tu smo nanizali samo nekaj cvetk iz svobodnjaškega koledarja za leto 1989, v katerem je vrsta slovenskih zgodb in narodnega blaga iz boroveljske okolice in Sel. A seveda niti besedice, da so slovenske.

Še to: ta koledar je izzval že številne proteste in nekateri so že vložili tožbo zaradi delovanja v smislu oživljanja nacizma.

Franc Wakounig

Beim Leitnerhof traf der junge Botschafter des Führers nicht nur die ganze Familie an, er wurde auch einen beträchtlichen Teil seiner Bürde los: außer den Flugblättern und der Zeitschrift übergab er einen neu riechenden batteriebetriebenen Volksempfänger. Ein Führergeschenk für Bergbauern ohne Radio und ohne Stromanschluß, wie ein beiliegender Brief des Ortsgruppenleiters der Partei erläuterte. Der Vater hatte einen der Flugzettel aus dem Papierpack herausgefischt und studierte ihn aufgeregt: „Merkblatt zur Aktion Bauernschulung“ stand groß und rot obenauf.

Am 10. April stimmten der Bauer und der Vorarbeiter selbstverständlich mit „Ja“ für den Anschluß Österreichs, das jetzt Ostmark hieß, für das Großdeutsche Reich. Das „Heil Hitler“, als sie sich vor dem Wahllokal trafen, war das erste Wort, das sie seit langem miteinander ausgetauscht hatten.

Fric Kert in Marjan Sturm v domačih podjetjih

1 V Zadrugi v Pliberku sta Kert in Sturm z nastavljenici debatirala o problemih, težavah in potrebah domačih obrtnikov v obmejnem kraju.

2 V Zadrugi v Globasnici so Fricu Kertu obljubili vso podporo.

3 in 4 V tovarni IPH v Žitari vasi sta Kert in Sturm spoznala celotni obrat, ki iz leta v leto obratuje bolj pozitivno.

5 Nastavljenici Posojilnice Pliberk so se z glavnima kandidatom pogovarjali o gospodarskih vprašanjih, za katere se bo zdaj zavzela tudi Drugačna Koroška.

6 Šef Elana na Brnci Vili Moschitz je sprejel glavna kandidata in jima razkazal tovarno, kjer sta se predstavila tudi delavcem.

7 V Zadrugi v Šmihelu je bilo prav prijetno. Z domačimi kmeti je Kert v zelo sproščenem pogovoru spoznal marsikatero željo, za katero se bo zavzela tudi Drugačna Koroška.

8 Na žagi Trampusch v Nonči vasi so obljubili Kertu in Sturm vso podporo.

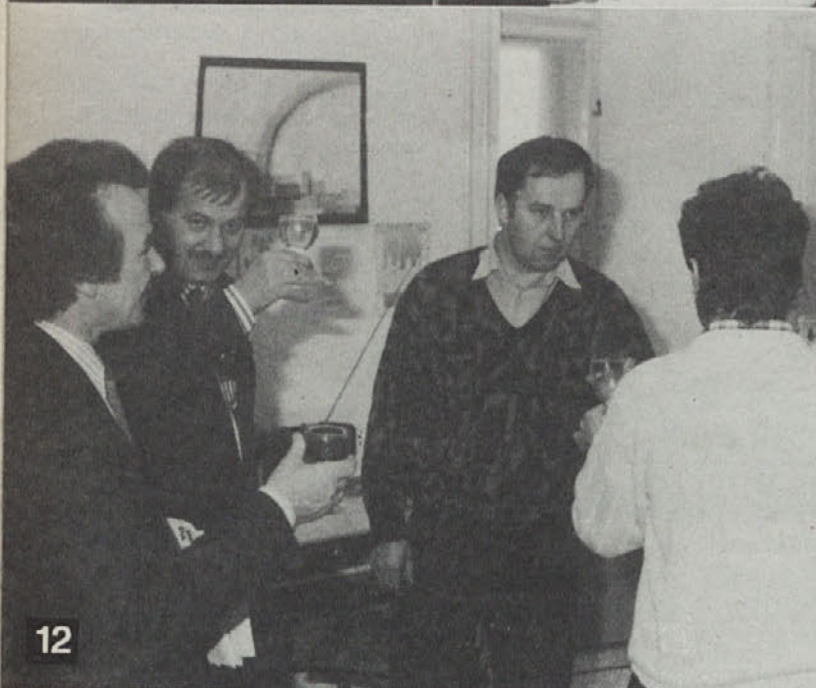
9 Tudi v trgovini Krivograd je Fric Kert predstavil Drugačno Koroško.

10 V Zadrugi na Brnci sta Kert in Sturm spoznala posebnosti poslovanja naših manjših zadrug, ki pa so v zadnjih letih zelo zrasle in postale že čisto sodobne trgovine.

11 Vso podporo je dobil Fric Kert seveda tudi v Posojilnici v Globasnici.

12 V Mohorjevi v Celovcu sta Sturm in Kert posebno dolgo debatirala z nastavljenici, ki so imeli marsikatero željo in tudi kritiko. Te pa sta oba kandidata rade volje sprejela.

13 in 14 V tovarni filtrov KNECHT v Šmihelu sta kandidata m. sv. Jože Partl in Fric Kert šla med vse delavce in sta tudi z vodstvom personala razpravljala o potrebah in željah delavcev in podjetnikov.

FÜR DAS ANDERE KÄRNTEN ZA DRUGAČNO KOROŠKO

ZELENA
ALTERNATIVAKOROŠKA ENOTNA
LISTAGIBANJE PROTI
LOČEVANJU OTROK

Gemeinsam werden wir's erreichen:

- ein politisches Klima des demokratischen Zusammenlebens, der Zusammenarbeit und Mitbestimmung
- Arbeitsplätze auch außerhalb der wirtschaftlichen Zentralräume
- ein Schul- und Erziehungswesen ohne sprachliche Trennung der Kinder
- Unterstützung für die sozial und politisch Schwächeren
- wirksamen Schutz unserer Umwelt, damit sie unseren Kindern gesund erhalten werden kann

Naši kandidati / Unsere Kandidaten:

Hans HAIDER, Fric KERT, Marjan STURM und Michael MARK arbeiten zukunftsorientiert und bitten um Ihre Mitarbeit.

To je združenje tistih, ki so proti:

- naraščanju nemškega nacionalizma v deželi
- barantanju s strankarskimi knjižicami
- dnevnim političnim škandalom
- zmeraj bolj vidnim socialnim krivicam
- zapostavljanju gospodarsko šibkih
- roparskemu ravnanju z okoljem

Glavne težnje naših prizadevanj so:

- 1 Ustvarjanje novih delovnih mest izven obstoječih industrijskih centrov v takšnih oblikah, ki niso skregane z ekologijo (male privatne elektrarne, produkcija avtov na baterijo, rahli turizem, koriščenje sončne energije ...).
- 2 Izboljšanje obveznega dvojezičnega šolstva na dvojezičnem ozemlju in razširitev ponudbe slovenskega pouka po ostalem Koroškem.
- 3 Zavrnitev vseh oblik rasizma, kot je to npr. trenutno ločevanje po naših šolah.
- 4 Podpora različnim ljudskim iniciativam pri uveljavljanju upravičenih interesov prebivalstva nasproti oblastem in etabliranim strankam po vsej Koroški.
- 5 Ohranitev dvojezičnega značaja naše skupne domovine Koroške.
- 6 Sodelovanje z mirovnim gibanjem pri nas na Koroškem in v prostoru ALPE-JADRAN.

Predsednik MoPZ „Kralj Matjaž“ je predal enemu izmed prvih pevcev zbora Francu Lienhardu posebno priznanje.

**Od prvega nastopa
MoPZ „Kralj Matjaž“
je minilo 10 let**

Bogata doživetja

zagotovljena tudi v prihodnosti

Deloma bo že res, da počiva bajni kralj Matjaž pod Peco. Pred desetimi leti pa se je del tega kralja Matjaža prebudil v ustanovitvi MoPZ „Kralj Matjaž“. V soboto, 4. marca 1989, je bil v Schwarzlovi dvorani v Pliberku jubilejni koncert, ki so se ga udeležili tudi drugi zbori iz Podjune. Navzoči v dvorani so dokazali priljubljenost in pomembnost društva „Kralj Matjaž“ iz Libuče.

„Po desetih letih“ — to je naslov, ki ga je dal predsednik MoPZ „Kralj Matjaž“ Matevž Grilo v uvodu v posebno brošuro ob 10-letnem jubileju. Ugotavlja, da je s „Kraljem Matjažem“ domača kultura v libuški okolici spet čvrsto zaživela. Svoj zapis končuje z ugotovitvijo in željo, da bi MoPZ „Kralj Matjaž“ tudi v prihodnje hodil svojo uspešno pot ter pripravil „še mnogo veselih in bogatih doživetij“.

O dejavnem oblikovanju slovenske kulture na obronkih Pece piše predsednik Slovenske prosvetne zveze Tomaž Ogris. O upravičenem strahu ob ustanovitvi novega društva v Podjuni, kjer jih je tako že cela vrsta, pa ugotavlja: „Zdelo se je, da koroški Slovenci ne znamo drugače, kakor da za vsako mnenje in naziranje ustanovimo posebno organizacijsko strukturo. Po desetih letih se mora bojazen prevreči v navdušenje: Prav ob desetletnici „Matjaževcev“ doživljamo

Nastopil je tudi otroški zbor KPD „Šmihel“

enotnost v okolišu, kjer živi, deluje in se kulturno povezuje še toliko Slovencev in Slovenec.”

Predsednik Krščanske kulturne zveze Janko Zerzer piše o impozantnem načinu obogatitja kulturne aktivnosti ob vznožju Pece. „Naravnost z zavistjo spremljamo v drugih društvih tako uspešne prireditve, kot je Libuško žegnanje, saj z njim ne mobilizirajo le neverjetnega števila prostovoljnih sodelavcev, temveč na ta način tudi samostojno priskrbijo sredstva za ostalo delovanje v društvu.“ Da Kralj Matjaž ne bo spal „kakor tisti stari možakar v Peci“, o tem je Zerzer prepričan, saj ima

društvo nad 200 rednih članov.

Sobotni koncert je bil tudi živ dokaz, kako razna društva in pevske skupine živijo vsaka svoje življenje, hkrati pa so eno veliko društvo, ki si je zadalo cilj: ohraniti in krepiti vaško skupnost v času potujočevalnih zabav. Poleg MoPZ „Kralj Matjaž“ so nastopili še otroški zbor KPD „Šmihel“, MoPZ „Foltej Hartman“ in MePZ „Podjuna“.

Pa še to. MoPZ „Kralj Matjaž“ ni samo pevski zbor. Delovanje Matjaževcev je zelo pestro. Samo nekaj primerov: „romanje“ h kralju Matjažu pod Peco, predavanja, vsakoletno kresovanje Cirila in Metoda ob vznožju

Pece, hranilno društvo, pusto-
vanje, vaški večeri, akcija za lepe
Libuče ...

Na sobotni prireditvi so bili od-
likovani zaslužni pevci in stebri
jubilejnega društva.

vg

OB ROBU POVEDANO

Zakaj niso „singfāhig“?

V Libučah obstajata kar dva
moška pevska zbora. To sta
MoPZ „Kralj Matjaž“, znan in pri-
ljubljen po vsej naši deželi, in pa
MGV „Petzen“.

„Kralj Matjaž“ je zbor, ki mu ne
leži pri srcu samo domača pe-
sem. Njegova želja je, da bi v
Libučah čimbolj uspevala tudi
prava vaška skupnost.

Zato so Matjaževci drugi libu-
ški zbor, MGV „Petzen“, že dva-
krat povabili, da bi sooblikoval nji-
hovi prireditvi. Prvič leta 1986 na
1. Libuško žegnanje, drugič pa
zadnjo soboto, ko je obhajal
10-letnico.

MGV „Petzen“ je obakrat od-
klonil. Na jubilejnem koncertu ni
hotel peti, ker se ni čutil „singfā-
hig“ (tako dobesedno v pismu
Matjaževcem). Vemo, da se neka-
teri libuški člani MGV „Petzen“ s
tem ne strinjajo. Toda preglaso-
vali so jih tisti, ki sicer ne prihaja-
jo iz Libuče, a imajo v zboru kljub
temu prvo besedo.

Naš nasvet: prenehajo naj
nacionalistično politiko, zato pa se
bolj posvetijo petju. Drugače niko-
li ne bodo „singfāhig“.

o-če

1254 strani obsegajoče delo Erika Prunča o Urbanu Jarniku

Novost v slovenski literarni zgodovini

Ravnatelj Mohorjeve založbe **Franc Kattinig** je na ponedeljkovi predstavitvi (6. 3. 1989) dejal, da so Prunčeve tri knjige o Urbanu Jarniku „vsebinsko najpomembnejše delo naše založbe v zadnjih desetih letih“. **Erik Prunč** je za to uporabil 12 let. Sad dela je 1254 strani obsegajoče delo v treh knjigah. Naslov tega dela je *Textologische Grundlagen und lexikologische Untersuchung seiner Sprache*. Prva knjiga je kritična izdaja o pesmih in prevodih

Jarnikovih pesmi, v drugi knjigi je predstavljena analiza Jarnikovega besedišča, tretja pa je besedna konkordanca.

Kar je Eriku Prunču pri tem delu še posebej pri srcu je: prikazati pesmi,

je Erik Prunč dejal, „da je ena najpomembnejših osebnosti

kakor jih je napisal Urban Jarnik. Pesmi prikazuje v izvirniku; do zadnje vejice in pike.

O velikem sinu Zilske doline Urbanu Jarniku

koroškega duhovnega življenja“. Tudi o tem je govoril, da je v dveh primerih vplival na Prešerna, poleg tega pa je prišlo po njegovih pesmih 20 besed v besedišče slovenskega jezika.

Priznani kritiki pa vidijo v pričujočem delu tako teoretično kakor metodično novost v slovenski literarni zgodovini.

Kot izdajatelj tega dela je podpisana Krščanska kulturna zveza, založnik pa je Mohorjeva. vg

Pesmarica in molitvenik SLAVIMO GOSPODA najuspešnejša slovenska knjiga

4000 knjig v desetih dneh

Pesmarica in molitvenik **SLAVIMO GOSPODA** je pred nekaj leti pošel. Verniki v naših župnijah pa so vedno znova izražali željo po novem Slavimo Gospoda. Po dolgi pripravi in prizadevanju nekaterih sodelavcev na Slovenskem dušnopastirskem uradu, skupno s sodelavci iz drugih slovenskih škofij, je bilo pred nekaj tedni tako daleč. Na škofiji v Celovcu so predstavili molitvenik in pesmarico **SLAVIMO GOSPODA**.

Škof Egon Kapellari je napisal v uvod naslednje besede: „Slovenska ljudska pesem in pobožna molitev vernikov naj odmevata še naprej v cerkvah in domovih naše dežele.“

Komaj deset dni zatem, ko je prišla pesmarica in molitvenik **Slavimo Gospoda** iz tiskarne, je bilo v krški škofiji prodanih nad 4000 izvodov 848-stranske knjige. Da je to bilo možno, je zasluga predvsem dveh oseb. Peter Hribernik in Micka Opetnik sta spravila med ljudi 4000 izvodov. „To knjigo ni bilo treba prodajati, na to knjigo so kar čakali,“ pravi Peter Hribernik, referent za župnijske svete na Dušnopastirskem uradu. Nad 4000 knjig v desetih dneh. Že predstava sama je neverjetna. In če preračunamo to na en dan, potem se vidi, da je v enem dnevu bilo prodanih nad 400 knjig. To pa je rekord, ki ga na koroškem slovenskem knjižnem trgu ne bo možno ponoviti. Morebiti pri naslednji izdaji **Slavimo Gospoda**, vendar je še nekaj teh knjig na razpolago.

Kupiti je to knjigo možno na Dušnopastirskem uradu v Celovcu in župnijskih uradih.

„Končno imamo za organiste, zbor in ljudstvo knjigo, kakršne do zdaj nismo imeli,“ pravi Peter Hribernik, ki opozarja tudi na štiriglasni notni zapis.

Izšla je tudi posebna knjiga za organiste in pevce v cerkvenih zborih.

Vincenc Gotthardt

Soorganizatorja letošnje, že 9. **KONTAKTNE LEČE / KONTAKTLINSE**, Nada Zerzer, dijakinja Slovenske gimnazije in predsednica Koroške dijaške zveze, ter Klaus Gstettner (dijak BORG), sta prepričana, da bo prireditev uspeša. Poleg BORG in Slovenske gimnazije sodeluje na Kontaktni leči še vetrinjska gimnazija in prvič 2. trgovska akademija. Tudi letos je organizatorjem uspelo za sodelovanje pridobiti znane glasbene skupine, kabareje, pisatelje, likovnike, predavatelje s te in one strani meje, tri dni zaporedoma pa bo

tudi tečaj slovenščine v obliki jezikovne delavnice. Kontaktna leča se bo zaradi obširne ponudbe pričela v nedeljo, 12. marca, ob 20. uri s koncertom jazz skupine Regina Vierkant-Five iz Gradca in se končala v petek, 17. marca, s koncertom slovenske glasbene skupine Martin Krpan (pričetek ob 21. uri). Skoraj teden dni bo Slovenska gimnazija v Celovcu kraj srečanja med slovensko in nemško govorečo mladino. Kontaktno lečo podpirajo zvezno ministrstvo za pouk, dežela Koroška, mesto Celovec, Hypo-banka, razna slovenska podjetja, kot na primer Drava, Hago in številni posamezniki.

Za boljši slovenski jutri: Pod geslom „Za boljši slovenski jutri“ je bil v nedeljo v Trstu tretji deželni kongres mladinske sekcije Slovenske skupnosti, katerega so se udeležili tudi predstavniki mladinskih organizacij iz zamejske Slovenije in Koroške. Koroško so zastopali Tone Starman, Miha Vrbinc, Hanzi Tomažič in Hanzi Sticker. Predstavili so akcijo „Slovenščina moj jezik“.

k u l t u r n i
s t e n o g r a mZaložba Styria
v Zagrebu

Doris Muhringer in predsednik avstrijskega PEN-a György Sebestyen sta v Zagrebu predstavila založbo Styria in svoje literarno snovanje. Brala sta na povabilo Avstrijskega kulturnega instituta v Zagrebu. Pri sprejemu so bile navzoče osebe javnega življenja, diplomacije, znanosti in umetnosti. Pri posebnem razgovoru z založniki in novinarji je bila izražena želja po ožjem sodelovanju obeh dežel.

LOG — nova številka

V tej novi številki (42) časnika za mednarodno literaturo LOG so štiri vrstice tudi v slovenskem jeziku. Zakaj pesmi slovenskih avtorjev niso objavljene tudi v slovenskem izvirniku, ostaja tudi v tej številki boleča ugotovitev. Tokratna številka prinaša nekaj proze, nekaj poezije. Lev Detela pa razmišlja o tem, če je možno živeti samo od pisanja. Poleg magazina starih in novih knjig so objavljeni vsi avtorji LOG-a zadnjih dvajsetih števil.

Tržaški ZALIV

V uvodu premišljuje urednik Boris Pahor o slovenskem letu 1988. Ker obsega revija nad 320 strani, naj na tem mestu navedem le Pahorjevo gledanje na Smollejevo privolitve v novi zakon glede dvojezičnega šolstva. Ugotavlja: „Če je bilo namreč nepreklicno gotovo, da bo zakon sprejet, — ne vidim, zakaj naj bi se slovenski poslanec ne odločil za kompromis in s tem za korekturo predloženemu tekstu“. Tudi najdemo v Zalivu dosti proze in poezije.

Lev Detela 50-letnik

Umetnike gleda iz tega zornega kota: „Niso to zajedalci temveč ustvarjalci novih duhovnih modelov in idej.“ Tako Lev Detela o besednih ustvarjalcih. Njemu je postala beseda kruh. Je v pravem pomenu besede poklicni pisatelj. V teh dneh pa obhaja svojo 50-letnico življenja. Njegovo zadnje delo „Časomer življenja“ je zelo odmevalo po vsem slovenskem svetu.

Pevci iz Šentpetra na Vašinjah. Vodi Tonči Mucher.

Koroška poje: Močno je zadonel glas vasi in navdušil ljudi

Želinjska dekleta. Vodi Sonja Kuchling.

Za sklep prireditve je zapelo občinstvo.

Podhumški kvartet iz Rožeka. Vodi Aleš Schuster.

V nedeljo, 5. marca, je na letošnji reviji „Koroška poje“ Krščanske kulturne zveze zadonela in se visoko dvignila slovenska narodna pesem. Zapele so jo najprej male skupine, na koncu pa jo je pela vsa dvorana celovškega Doma glasbe. Geslo letošnje pevske revije je bilo „Vsaka vas ima svoj glas“, in predsednik KKZ, dr. Janko Zerzer, je dejal, da so to geslo izbrali zato, ker je ljudska pesem bistven del naše kulturne dediščine, je pomembna sestavina naše narodne identitete in ker je živa. Da bi to naše bogastvo ne utonilo v pozabi, je KKZ dala na razpolago glasbeni material, ki sta ga v Podjuni nabrala dr. Fr. Czigan in dr. Bezič, za knjigo pa ga je uredil Bertelj Logar.

Z odra je predsednik KKZ pozval starše, naj otrokom kot dediščino zapustijo domačo govorico, da ne bo umolknila, in je opozoril na akcijo KKZ ter Katoliške mladine „Slovenščina, moj jezik“ in pa na ponudbo jezikovnih počitnic v Sloveniji.

Univ. prof. dr. Erik Prunč je na koncertu povezoval. Vsaka vas zavija po svoje, je dejal. Naša slovenska beseda je starodavna, častljiva, stalno pa se je razvijala naprej in se prilagajala potrebam razvoja in časa. Slovenska narečja na Koroškem — štiri so na vsak način, nekateri jih naštejejo bistveno več, celo do trideset — so zrcalo širnosti slovenskega jezikovnega sveta. Predstavili so jih Tonči Sticker, Jokej Logar in Pepej Krop ter Marta in Lucija Gotthardt. Tako je naša govorica pisana jezikovni travnik, ki ga popestruje marsikatera kopriva, zaradi česar pa ni nič manj vreden. Vsaka beseda ima svojo zgodovino — zato se jo splača, vsako posebej, ohraniti in jo dati potomcem. V naši govorici smo koroški Slovenci očuvali tudi marsikatero besedo sosedu in s tem opravili vlogo dobrega sosedu. Marsikatero besedo pa smo sosedu tudi posodili, česar mu ne očitamo.

Jezik ni le sredstvo sporazumevanja, ampak jezik oblikuje človeka. So jezikoslovci, ki menijo, da je

človek ujetnik jezika. Drži pa, da je jezik okvir oz. okno, skozi katerega gledamo v svet. Koroški Slovenci zato, ker smo dvojezični, skozi dvoje oken gledamo v svet — in več vidimo. Prunč je z lastno izkušnjo ovrgel trditev ljudi, ki slovenščine ne marajo, češ da je manj vredna. Le zato, ker zna slovensko, je dobil profesuro na graški univerzi. Torej ni manj ali več vrednih jezikov, in povsod drugod velja, da sta dva jezika več kot eden — le na Koroškem je za nekatere to previsoka matematika.

Slovenci smo bistveno sooblikovali obraz in zgodovino ter kulturo te dežele in to delamo do danes. A Koroška naš prispevek raje zamolči, kakor pa omenja: brižinski spomeniki, celovški rokopi in drugo.

Svojo povezavo je Erik Prunč končal takole: „Živeti hočemo kot Slovenci, samoponosni, zavestni, vedoči, da bomo lahko dajali le, če nam bojo dali, kar nam gre.“

Nastopajoče skupine so večino ma pele narodne pesmi, nekatere skoraj nepoznane širši publiki — občinstvo je z velikim navdušenjem sprejemalo to petje, ki bogati našo narodno zakladnico.

V predverju Doma glasbe pa je mladina seznanila poslušalce s cilji in nameni akcije „Slovenščina, moj jezik“. Franc Wakounig

Tonči Sticker pri svojem nastopu

Marta in Lucija Gotthardt sta ponesli med občinstvo slovensko besedo iz Zilske doline.

Duhoviti povezovalac Erik Prunč

Cvetka Lipuš: s prvcem „Pragovi dneva“
v središče pozornosti in priznanja

Iz ozkih ulic besed
se spuščava
v polja dotikov.
Med brazdami
kalijo objemi
v rdeče trave.
Ob zori,
zalite s svetlobo,
stresejo s sebe
naslade noči.

(iz: Cvetka Lipuš
„Pragovi dneva“,
Cala V, str. 31)

Dr. Janez Pretnar (desno) je predstavil pesnico Cvetko Lipuš in njen prvenec „Pragovi dneva“.

„V četrtek, 2. marca 1989, predstavljamo pesniški prvenec, ki je kot posebna edicija izšel v naši založbi“ — tako je založba Wieser vabila na predstavitev prvenca „Pragovi dneva“ Cvetke Lipuš.

Prvenec je to tako za Cvetko Lipuš samo kot tudi za založbo, in v njenem imenu je Peter Wieser dejal, da je dalj časa trajalo, preden so zbrali pogum in ga izdali.

Številnemu občinstvu, ki je prišlo na predstavitev, je Pragove dneva in njihovo avtorico približal dr. Janez Pretnar iz Kranja. Dejal je, da so naseljeni med avtorico in njenimi spomini in s tem pesnica avtonomno oblikuje pesniški svet, v katerem so oblike „zunajpesniške resničnosti prepoznavne, dasiravno so pesniško izvorno oblikovane in preoblikovane“. Zato, tako Pretnar, so Pragovi dneva „zgodba tenkočutnega dekleta“, ki se zaveda in občuti „ne vedno enoumne silnice bivanja, kot se uresničujejo v erotičnih razmerjih ter času in prostoru, ki sta ji dana v začasno dediščino“.

Cvetka Lipuš — doslej je objavljala v raznih slovenskih in nemških revijah in je skupno s Fabjanom Hafnerjem izdala pesniško branje v „V lunini senci“ — je s pesniško zbirko „Pragovi dneva“ pokazala, kaj tiči v njej, in da je pesnica s formatom. Njene pesmi bralca prevzamejo, ga prižamejo nase in mu veliko sporočajo o njej sami ter okoliščinah, v katerih so nastale. S to zbirko je Cvetka Lipuš stopila čez prag jutrišnjosti.

Nekaj časa že je opazno dokaj nerazveseljeno dejstvo, da v primerjavi s prejšnjimi leti pešata med slovensko koroško mladino želja in hotenje po literarnem ustvarjanju in udejstvovanju. Pri tem mislim predvsem na dijaško in študirajočo mladino. Ta generacijski vakuum, ki je že občuten, bo lahko imel nepredvidene posledice za literarno rast in ustvarjanje med koroškimi Slovenci in s tem tudi za mesto in pomen koroške slovenske literature v skupnem slovenskem kulturnem prostoru in tudi v vseavstrijskem merilu.

„Pragovi dneva“ pa popolnoma precejšen del vrzeli, ki je nastala zaradi odsotnosti mladega rodu od literarnega ustvarjanja.

Zbirka „Pragovi dneva“ je kot posebna edicija izšla v petstotih izvodih, opremil pa jo je Matjaž Vipotnik. Knjigo, ki že po svoji zunanosti zbujala pozornost, lahko kupite v obeh slovenskih knjigarnah in seveda pri založbi Wieser.

Franc Wakounig

GALERIJA 61: Stolpi kakor ladje

Od 2. do 24. marca tega leta je v galeriji 61 na celovski Kolodvorski ulici 24 odprta razstava keramičnih izdelkov Gerhilda Tschaschler-Nagy. Mlada umetnica je prava mojstrica eksperimentiranja, poigravanja in oblikovanja z glino, ki išče nove izrazne možnosti upodabljanja odkriva nove oblike in objekte. Te oblike si prisvoji in jih po lastnih zamislih oblikuje in razvija naprej — vse dotlej, ko se bo enkrat pojavila nova oblika, nov objekt, ki jo bo zaposloval in jo izzival.

Trenutno je pri ladjah in pri stolpih — kar je pač odvisno od zornega kota, iz katerega gledalec opazuje razstavljene objekte, in pa tudi od načina postavitve objekta v prostoru. Če koničaste objekte postaviš pokonci, je stolp, če pa jih položiš na tla ali podest, pa ladja. Tschaschler-Nagy seveda ni omenjena le na trenutno dominantne oblike, ampak se ukvarja tudi s klasičnimi keramičnimi izdelki, kot so to na primer vaze. Vendar pa hoče, da bi gledalec spoznal in videl, da je v keramiki nešteto možnosti in načinov oblikovanja.

-wafra-

Strokovno združenje pedagoških delavcev za Drugačno Koroško

Strokovno združenje pedagoških delavcev ugotavlja, da politika SPÖ, ÖVP in FPÖ v vprašanju manjšinskega šolstva ne odgovarja pričakovanju in potrebam prebivalstva na dvojezičnem Koroškem.

Trostrankarski sklep iz leta 1987 in sprememba ljudskošolske zakonodaje s 1. septembrom 1988 motita nadaljnjo izgradnjo mirnega sožitja na Koroškem in deluje v smislu ločevanja po jezikovnih kriterijih.

Po mnogih šolah je nastal nemir, mnogo dodatnih težav, negotovost, ... Deželi in občinam je nastalo polno nepotrebnih stroškov. Ločevalne stene onemogočajo pouk v smislu medsebojnega učenja, človeškega zблиževanja in utrjevanja prijateljstva.

Pedagoško združenje meni, da za služi Drugačna Koroška pri deželno-zbornih volitvah 12. 3. 1989 našo podporo, ker lahko od nje pričakujemo politiko enakopravnega sožitja obeh narodov. Samo upoštevanje pedagoških ciljev skupne vzgoje slovensko in nemško govorečih ter sodelovanje s prizadetimi starši in učitelji je osnova za drugačno ozračje na Koroškem.

Za Pedagoško združenje
Franc Kukovica in nadaljnjih
osem podpisov

Odgovor pismu Ogrisov in Walterja!

Tomaž Ogris, Franc Walter in Ludvig Ogris vidijo samo sami pred se, daleč ali pa dalje pa ne!

Vsa ta leta po vojni niso razumeli socialistov in jih še danes ne — žalostno je!

Ne vejo, kako so ravnali z nami vse te čase, ne vejo, da so z drugimi strankami — tudi s Haiderjem — ločili še naše otroke.

Niso nič boljši od Haiderja in bodo gotovo tudi naprej ostali taki, zato vprašam te tri fante: ali ste vse te čase spali?

Joza Perne,
Klanč-Galicija

Odmev na parolo „Ker nočemo Haiderja, bomo volili Ambrozyja“

Da marsikateri najstnik nima političnega obzorja, in si — ne da bi bogve kaj mislil — pusti od prekanjenih politikov mazati med okoli ust, mu glede na njegovo mladost in neizkušenost včasih ne moremo zameriti. Da pa odrasli ljudje in celo predsednik Slovenske prosvetne zveze, ki v tej kulturni organizaciji zastopa koroške Slovence, pokažejo takšno politično nezrelost in naivnost, kot je prišla do izraza v pismu bralcev v zadnji številki NT (št. 9, 3. marec 1989), pa je skoraj neverjetno, če ne že grozljivo.

Pisci ob začetku sicer z odobravanjem vzamejo na znanje skupno volilno gibanje obeh slovenskih osrednjih organizacij, v istem dihu pa se zgražajo nad to skupno kandidaturu, češ da se „Slovenci zreducirajo na eno samo gibanje ali stranko“.

PISMA BRALCEV

Koliko nas pa še je po Vašem mnenju, da bi si lahko privoščili več strank? Za ta razcep Slovencev itak že poskrbi koroški volilni red, ki deli slovensko območje kar na 4 dele: Velikovec z Wolfsbergom in Št. Vidom ob Glini; Celovec-dežela; Celovec-mesto; Šmohor pa s Spittalom in Trigom.

Nagovorili ste tudi „osebne, gospodarske, jezikovne, kulturne in čustvene potrebe“ Slovencev na Koroškem. Kako si predstavljate, da bo potešil jezikovne, kulturne in čustvene potrebe koroških Slovencev človek, ki pred koroškimi svobodnjaki stisne rep med noge in jasno pove: „Gospa Kriemhild Trattin po mojem mnenju ni usmerjena nemškonacionalno.“ (Peter Ambrozy v „Pressestunde“ ob svoji predstavitvi kot novi deželni glavar.)?

H gospodarskim problemom pa tale kratka misel:

Slovenci smo pretežno kmečko prebivalstvo. Že dandanes mora marsikateri kmet po sili razmer seči po kakšnem dodatnem viru za pridobivanje dohodkov, da se sploh more preživljati. Kako lahko zastopa socialistična stranka interese slovenskih kmetov s tem, da sili k Evropski gospodarski skupnosti, ki pomeni po vsej verjetnosti propad kmečkega prebivalstva?

Iz pisma žari prav tista nesamostojnost, kratkovidnost, malomeščanstvo in politično suženjstvo, ki je nam Slovincem do tega trenutka onemogočalo ustanovitev skupnega gibanja, s katerim bi si sami z lastnimi močmi lahko pridobili pravico soodločanja v deželi Koroški. Pisci tega pisma malenkostno ožigosajo in napadajo slovenske kandidate za deželnozborske volitve, ki naj bi bili imeli „sumljivo politično pripadnost in volilno zadržanje brez zvestobe in zavednosti“.

Marsikdo si more razlagati takšno ravnanje le tako, da je v ozadju sla po karieri (šolsko nadzorništvo). Če pa mislite Vi, gospoda Ogris in gospod Walter, da boste našli več politične morale, več zvestobe in več zavednosti v koroški socialistični stranki, ste nasedli spletkarjenju politikov in se iz starejše in mlajše zgodovine niste naučili ničesar.

„Si taciusses, philosophus manisses.“

Če bi bil molčal, bi bil filozof ostal.“

Sonja Kert, Nonča vas Benjamin Wakounig, Mlinčec PS: Pisma ni — kakor bi utegnil kdo podtakniti — napisal moj oče, ampak je moje lastno. S. Kert.

Spoštovani volilni pomočniki Ambrozyja!

V zadnji številki Našega tednika sem bral vaše reklamno pismo za Ambrozyja. V tem pismu hvalite njega in njegovo stranko in skušate ustvarjati vtis, da sta Ambrozy in SPÖ največja prijatelja nas koroških Slovencev. Imam vtis, da v preteklih letih niste z odprtimi očmi zasledovali manjšinske politike na Koroškem, saj bi morali drugače spoznati, da so ravno socialisti podpirali asimilacijs-

ko politiko in niso storili ničesar za obstoj slovenske narodne skupnosti. Nasprotno, povsod nam kratijo pravice in odločajo proti interesom in potrebam manjšine. Ločevanje šolarjev in enojezični otroški vrtci so ravno aktualne priče te nacionalne politike, ki jo očitno po vašem podpirata menda 2/3 koroških Slovencev pri volitvah s tem, da volijo SPÖ. Prepričan sem, da je mnogo Slovencev včlanjenih v SPÖ, toda to samo zaradi tega, ker so bili k temu bolj ali manj prisiljeni, saj bi drugače ne dobili delovnega mesta (uradniki, učitelji itd. ...) Takih primerov bi lahko našli še in še.

Drugečna Koroška ima v svojem volilnem programu čisto jasna načela in stališča, ki ne dopuščajo takšnega zlorabljanja oblasti. Zato tudi koroški Slovenci podpiramo to listo, ker kot manjšina najbolj trpimo pod pritiskom vladajočih na Koroškem. Vprašam vas, kaj hoče Ambrozy napraviti za Slovence, razen da ob manjšinskem vprašanju molči in naprej podpira protimanjšinsko politiko trostrankarskega pakta (SP/VP/FP)?

Prvič podpiramo skoraj vsi Slovenci lastno in samostojno listo, zato moramo zbrati vse sile in moči, da bomo uspeli. Zato prosim tudi vas, če vam je obstoj slovenskega naroda pri srcu, da 12. marca podprete Drugačno Koroško.

J. B.,

nastavljenec Mohorjeve

Slovenci naprej sužnji koroške politike?

Ker je Smolle dal svoj pristanek k novemu šolskemu zakonu v parlamentu, je bilo veliko razburjenja okoli njegove osebe, saj je napravil veliko napako. Toda vsi dobro vemo, da zakona ni napravil Smolle, ampak večinske stranke.

Največ krivde pa imajo gotovo tisti, ki so na Koroškem na vladi. Če bi socialisti odklonili ta zakon, ga ne bi bilo. Socialisti so se pred 100 leti še res zavzemali za svoja načela, danes pa niso več boljši od drugih strank.

Zelo pa je žalostno, da tega ne vedo tovariši Tomaž Ogris, Franc Walter in Ludvig Ogris. Za takšne ljudi bi bilo mogoče boljše, da bi bili nemčurji in da bi potem ne mogli kot Slovenci delati reklame proti interesom slovenske narodne skupnosti.

Če kandidiramo Slovenci sami, potem moramo voliti tudi našo listo, ker bomo drugače sicer naprej ostali sužnji doslejšnje koroške politike.

A. Krivograd

„Auch als Slowenen für Dr. Peter Ambrozy“

Z ogorčenjem sem bral poročilo pod gornjim naslovom v KTZ z dne 2. 3. 1989. V tem poročilu je v izvirčih objavljeno pismo Tomasa in Ludwiga Ogrisa ter Franca Walterja, v katerem kritizirajo dr. Sturma, ki se je odločil za kandidaturu na listi „Drugečna Koroška“. Na drugi strani pa najtopeje priporočajo koroškim Slovincem dr. Ambrozyja.

Sprašujem se, kaj lahko koroškega Slovenca privede do tega, da daje takšne izjave. Če pogledam nazaj na dobo, v kateri na Koroškem vladajo socialisti, ne najdem vzroka, ki bi opravičeval takšno izjavo in sprašujem dopisnike, kje je vzrok. Da vsak doleten državljan pri volitvah tajno podpre kandidata, od katerega pričakuje, da bo najbolje zastopal njegove interese, je jasno.

Da pa koroški Slovenci, ki stojijo v javnem življenju, teden dni pred volitvami delajo reklamo za političnega nasprotnika, ne bom nikdar razumel. Osebo ocenjujem takšno ravnanje kot sramotenje celotne narodne skupnosti.

Iz programa „Drugečna Koroška“ „Drugečna Koroška“ zahteva:

— Razveljavitev ločevalnega šolskega zakona

— Javne dvojezične otroške vrtce po celotnem dvojezičnem ozemlju in v Celovcu.

— Dvojezično ljudsko šolo in trgovsko akademijo v Celovcu.

Mislím, da so to čisto jasna stališča in zahteve, ki jih koroški Slovenci že leta terjamo od vlade.

Prosim, da naj zagovorniki dr. Ambrozyja predložijo kaj podobnega iz programa socialistov.

Vesel sem, da se je dr. Marjan Sturm odločil, in z njim del ZSO, za kandidaturu na listi „Drugečna Koroška“.

Koroške Slovence prosim in pozivam, da se zavedate in zaupate v lastno moč in prepričan sem, da bomo skupno uspeli.

Dr. Marjanu Sturmu in Fricu Kertu želim veliko uspeha in jima zagotavljam vso podporo.

Jurij Mandl

občinski odbornik EL Pliberk

Ostanimo ali vstanimo v suženjstvo zakleti?

S slabim občutkom sem v preteklih tednih zasledoval volilne bitke, ki jih politične stranke bijejo po vsej Koroški. S strahom pa spoznavam dejstvo, da se koroško prebivalstvo po petdesetih letih še vedno ne zaveda, s kakšnimi sredstvi oz. gesli nastopajo nekatere stranke. Seveda vemo, da je „čas zrel“, toda ta zrelost se kaže v napačni podobi. Vemo tudi za potrebo pravilnega postopanja, ker se bomo morali odločiti za „sedaj ali nikoli“. Namenoma sem si izposodil ti dve gesli, kajti moje upanje je, da bo Drugačna Koroška / Anderes Kärnten uresničila ta program, ne pa koroška FP.

Da bi se pa lahko popolnoma predal tej evforiji, o tem dvomim. Kaj nam pomagajo Slovincem naklonjene skupine, če si še sami sebi nismo naklonjeni? Vse lepo in prav, da sedaj pred volitvami Slovenci skušamo najti pot do enotnosti. Vprašam Vas, kaj bo potem? Sploh pa se ta enotnost kaže le navzven. Čeprav oba slovenska tednika pišeta o tako imenovani enotnosti, vedno spet lahko bereš v SV oz. NT o zločinah tednikarjev oz. vestnikarjev. Kje sta potem takem ostali skupnost, enotnost? Oprostite, se tudi mi Slovenci prav ničesar nismo naučili iz zgodovine? Smo že pozabili, da so naši predniki bili zasledovani, izseljeni, umorjeni?

A, seveda nismo. Zasledovani, izseljeni, umorjeni pa niso bili zaradi tega, ker je bil eden kristjan, drugi komunist, ampak zato, ker so bili Slovenci. Dokler se torej mi ne bomo zavedali dejstva, da smo vsi le ene in iste krvi, slovenske krvi, ne glede na to, ali je kdo črno ali levo obarvan, nam nobena nemško govoreča demokracija naklonjenost ne bo mogla pomagati. Ob tem se spominjam besed svojega bivšega profesorja latinščine: „Naša sovražnika nista le KHD in svobodnjaška stranka, naši sovražniki smo mi samil!“ Nikoli ne bom pozabil teh besed, kajti tega dejstva se ne znamo izogniti. Pustimo torej prenapeto politiko pri miru. We bomo politiki, sužnji nas samih, marveč ostanimo to, kar smo: ljudje — SLOVENCII

Aleksander Černut,
Dunaj

K diskusiji o znanstvenemu delu

Z začudenjem sem v NT bral vest, „da SZL vse do danes odklanja sprejemanje finančnih sredstev od drugih ustanov, kot so to ministrstva...“. Če je poročilo o diskusiji v Dunajskem krožku točno, potem je dr. Marjan Sturm zelo površno spremljal delo in finančno poslovanje inštituta. Dejstva so le precej drugačna. Napisali smo veliko število projektov in jih vložili pri avstrijskih ustanovah. Vsa seveda niso bila pozitivno rešena.

Menim, da je osnovni problem oseb slovenskih struktur na Koroškem kadrovske. To velja tudi za inštitut. Delo vsebinsko in prostorsko lahko širiš le, če imaš kvalificirane sodelavce. Osebo sem za naglo osamosvojitve inštituta v smislu društvenega prava in najširšega soglasja vseh slovenskih struktur. Interesanti pa bi morda kdaj le morali razpravljati tudi o obstoječih delovnih načrtih inštituta, manj razmišljati o prevladi v odločujočem kuratoriju in priznati znanstvenemu svetu več kompetenc. Sem proti svetovni, ki utegnejo ustvarjati videz bazičnega odločanja tam, kjer niti ni načrtovano.

Vsak, kdor pozna delo SZL, ve, da je opravil tudi večje število raziskav na področju ekonomskih in družbenih ved. Za nekoga je pač prvo vprašanje ekonomsko, za drugega šolsko-organizacijsko, za tretjega morda obletnica plebiscita. Zame osebno je: kdo bo v naslednjih desetletjih na Koroškem še govoril slovensko, kdo bo ohranil in razvijal ob zunanjih pritiskih in notranjih dilemah še slovensko narodno zavest. Menim, da proučevanje enega problema ne sme izključevati proučevanja drugega.

Se naprej si bom prizadeval, da bo inštitut odprto vsem. Seveda ni leve ali desne znanosti, obstaja morda „slovenska znanstvena misel“, ki je opredeljena tako ali drugače. Posebne težje pa humanistična in družbena znanost v družbenih okoljih in pri odločanjih nimata. Obe sta netržni, permanentno deficitarni, pogosto pa še politično uporni.

dr. Avguštin Malle

PISMA BRALCEV

Vprašanja h „Komentarju“

K vrsticam pod naslovom „Komentar“, ki ga je v Nedelji št. 3 z dne 15. jan. t. l. objavil Joža Wakounig, bi imel nekaj vprašanj.

Joža med drugim piše: „Februvarja je umrl papež Pij XI.,... Marca so izvolili kardinali za naslednika nekdanjega nuncija v Nemčiji Rimljana Eugenija Pacellija, ki si je vzel ime Pij XII.“

Vprašanje: Kaj vse je bilo Piju XII. med bivanjem v Berlinu znano o nacističnih načrtih in zakaj je bil kot božji namestnik na zemlji tiho? Po nekaj stavkih sledi naslednja ugotovitev: „... 23. avgusta je svet streslo ob novici, da sta Hitler in Stalin sklenila pakt o nenapadanju; podpisala sta ga v Moskvi ministra Molotov in Ribbentrop. S tem „hudičevim paktom“... Vprašanje: Zakaj je prišlo do tega nenapadnega pakta?

Nadalje Joža piše: „Pri nas na Koroškem med vojsko sicer ni bilo državljanske vojske, ...“

Zanima me: Kje je bila med vojno državljanska vojska, zakaj je bila in kdo je stal v ozadju?

Malo dlje pa naprej razvija svoje misli: „... K tej suverenosti spada, da znamo priznati in obžalovati napake, da znamo odpustiti in popustiti, ...“ Vprašanje: Kdo naj prizna in obžaluje napake, kdo naj popusti in komu naj odpusti? S kom naj sklepamo zdrav kompromis, da bi dokazali, da smo odrasli, da smo narod, ki ve, kaj hoče?

Upam, da bom dobil odgovor na moja vprašanja, da bomo vsaj vedeli, komu so bile namenjene te lepe besede!

Za konec pa še tole: Kakor bolha bom tako dolgo ščipal, da dobim odgovor!

Vsem najboljše želje, posebno pa še Tebi, Joža,

Tvoj „tovariš“ Marinjak

Na četrti strani iste številke Nedelje pa pod naslovom „Kardinal Kuharič zavrača obtožbe iz Srbije“ med drugim piše: „... hudo klevetajo ves hrvaški narod in katoliško cerkev...“ Dalje: „Kardinal Kuharič ne trdi, da ni bilo zločinov, toda zločini...“

Sprašujem: Ali ni na Hrvaškem že od aprila leta 1941 obstajala tako imenovana Nezavisna država Hrvaška? Zakaj h'spud ne povejo imen tistih skupin ali posameznikov, in pod katerim znakom so to počeli — pod zvezdo ali pod kljukastim križem — in kdo jih je imel na vajetih?

Čakam na kratek odgovor. Upam, da ga bom dočkal, da ne bom prej „zdihnu“!

Kristi iz Kotmare vasi

Herr Strutz und die „Kärntner Seele“

Nachdem sich Herr Strutz (Robert-Musil-Archiv-Klagenfurt) in einem Leserbrief zur Auseinandersetzung mit meiner Rezension des Bandes „Die Kärntner Seele“ (Hermagoras-Verlag) aufgemacht hat, möchte

ich einige Punkte seiner Argumentation, die ich bestenfalls als blindwütige Vorwärtsverteidigung verstehen kann, klarstellen.

Strutz zitiert unvollständig, greift einzelne Punkte aus meiner Kritik heraus, um eine unglückliche Polemik zu beginnen.

Die von ihm angesprochene Textpassage lautet:

„Da zeichnet Josef Strutz für einen ‚Literaturteil‘ verantwortlich, der sein Zustandekommen einer gefälligen Mischung aus mangelnder Risikobereitschaft und willkürlicher Auswahl verdankt. Robert Musil (...) und Josef Winkler sind die Namen der Autoren, die im großen und ganzen mit bewährten bis ‚abgegriffenen‘ Texten präsentiert werden. Warum es gerade diese Autoren ‚getroffen‘ hat und Strutz getrost auf einen Janko Messner oder Werner Kofler verzichtet hat, wird sein Geheimnis bleiben. Die Vorworte zu einzelnen Autoren und Texten — so wird Peter Turrini von Strutz höflicherweise entpolitisiert, aus seinem Kollegen Wilhelm Pevny wird ein Walter Pevny — beleuchten jedenfalls die literaturkritische Kompetenz des Josef Strutz.“ („Volksstimme“, 27. 1. 1989). Diese Textpassage veranlaßt Strutz zu einer Polemik, die wiederum ein Literaturverständnis offenbart, für das der Ausdruck Beckmesserei eine Liebkosung wäre, und mit der sich Strutz zwischen alle, in der Kärntner Literaturöffentlichkeit verfügbaren, Stühle setzt.

Um klarzustellen: Ich kann (!) gar nichts auswendig, auch Christine Lavants Gedichte nicht, wie Herr Strutz meint. Und er wird sich weiterhin vorwerfen lassen müssen, im großen und ganzen bewährte bis „abgegriffene“ Texte präsentiert zu haben, ja nahezu ausschließlich solche. Selbstverständlich ohne diese werten zu wollen.

Mir vorzuwerfen, daß es nicht meine Überzeugung sein müßte, daß sich jemand für die Bewohnbarkeit der Welt einsetzt, ist ein wenig niveauvoller Untergriff aus der politischen Mottenkiste, charakteristisch für eine gewisse „Kärntner Seele“. Ob sich Turrini der politischen Linken, von der ihn Herr Strutz subtrahiert, zuordnet, müßte er selbst beantworten.

Die Frechheit aber, der tatsächliche Skandal besteht darin, daß er einen Janko Messner und einen Werner Kofler, die ich stellvertretend für andere Autorinnen, die in seiner Auswahl fehlen, angeführt habe, zumindest in den zweiten literarischen Rang degradiert, um sie dort zuerst mit Perkonig, Lindner und Leb gleichzusetzen und schließlich als Robert Stolzens der Literaturwelt zu bezeichnen.

Anstatt die Fragwürdigkeit seines Unternehmens zur Diskussion zu stellen und etwa ästhetische Kriterien der Auswahl zu präsentieren, schlüpft er in die Rolle des Platzanweisers und zieht sich dabei noch den eigenen Stuhl unter dem Allerwertesten weg.

Wie lange muß ein Janko Messner,

international preisgekrönter Drehbuchautor — sein Film „Rückkehr“ wartet übrigens immer noch auf eine Ausstrahlung hierzulande! —, Verfasser köstlicher Satiren über die von Herrn Strutz mit Beschlag belegte „Kärntner Seele“, noch wachsen, bis er einem Herrn Strutz an die kecke Nasenspitze reicht?

Oder war mit dem „gewissen literarischen Wachstum“ etwa Josef Friedrich Perkonig gemeint?

Muß Werner Kofler, ein im deutschsprachigen Raum renommierter Prosa- und Hörspielautor, Träger des Elias-Canetti-Stipendiums der Stadt Wien, den wohl die Enge der „Kärntner Seele“ zum Exodus veranlaßt hat, erst sterben, bevor er in der Rangordnung eines Herrn Strutz um einen Platz vorrücken darf?

Wäre ich nur schadenfroh, ich könnte in den heuer überwiegend grünen gebliebenen Kärntner Wiesen Purzelbäume schlagen!

Doch die Sache ist zu ernst und hat wohl nicht nur mit „Dummheit“ oder „Ignoranz“ (Humbert Fink) zu tun.

Ein wenig Schadenfreude ist mir allerdings doch geblieben. Aber größer noch ist die Wehmut darüber, daß die „Kärntner Seele“ tatsächlich zu überleben scheint und unser beider Heimat für mich nicht gerade bewohnbar macht.

Gerhard Moser, Wien

O pismu Ogrisov in Walterja

Pred več kot 150 leti je Andrej Šuster „Drabosnjak“ v svoji pesnitvi „Svovenje“ obace zapisal med drugimi tako:

„Vino pije moj sourashnik noj gre prato jest. Jas mam pa glih tui doro da mam ano doro viest.“

Drabosnjak poudarja, da je v življenju merodajna le dobra vest, ne pa samo blagostanje in osebna korist. Nekateri oportunisti že težko čakajo, da bi jim kdo obesil kolajno okrog vratu. Vladajoče stranke s svojimi pristaši spet skušajo nas Slovenci zapeljati z zlaganimi in praznimi obljubami. Ko so pa volitve mimo, se več nočejo spomniti danih obljub. Zato ne moremo in ne smemo podpisati strank (sil), ki imajo samo eno misel, priti na oblast in nadaljevati politiko, katere smo siiti. Sedaj je naša dolžnost, da se borimo, kakor je zapisal Valentin Polanšek: „Vstani in se brani, če res sin si svobodoljubnega očeta.“ Premalo spoštujemo naše prednike-idealiste, ki bi nam morali biti zgled v boju za naše pravice ter za ohranitev slovenskega življa na Koroškem. Pri sedanjih volitvah pokažimo, da smo vredni potomci naših prednikov — s tem, da bomo krepili narodno skupnost in volili z nemškimi prijatelji skupno listo Drugačna Koroška/Anderses Kärnten.

Bodimo svoje sreče kovač, ker življenje naroda ne obstaja samo iz sedanjosti in preteklosti. Narod, ki svoje preteklosti ne pozna ali noče poznati, je lahko prevarati s praznimi obljubami in tako ne more biti kos svoji prihodnosti. Zato nočemo biti samo vprežna živina — (dalje na 17. strani)

Ob začetku šolskega leta 1988/89 je na narodnostno mešanem ozemlju Koroške pričel veljati paket predpisov, ki na novo urejajo dvojezično šolstvo. Sestavna dela tega paketa sta predvsem manjšinski šolski zakon, sprejet osmega junija 1988, in učni načrt za dvojezični pouk. Poleg tega je avstrijski parlament sprejel tudi sklep, da se pri zveznem ministrstvu za pouk, umetnost in šport ustanovi posebna komisija, ki naj med „triletnim obdobjem uvajanja predvideno novo ureditev opazuje, diskutira ter glede na to, kako pedagoško deluje, pretresa, ocenjuje in dokumentira“.

Manjšinski šolski zakon 1988 je v dvojezičnih ljudskih šolah kot osnovno spremembo uvedel ločevanje otrok po učnem jeziku. To ni le organizacijska sprememba, temveč novost, ki globoko vpliva na družbene odnose med obema narodoma na Koroškem.

Polovica šolskega leta je že minila, čas za poskus vmesne ocene je zrel. Pričujoče poročilo je bilo napisano na podlagi uradnih podatkov in osebnih pogovorov z učitelji, ki poučujejo v dvojezičnih šolah.

Novosti manjšinskega šolskega zakona 1988

Manjšinski šolski zakon je prinesel dve osnovni spremembi: določilo o znižanju števila učencev na razred in uvedbo sistema dveh učiteljev. Oboje je pogoj, da se lahko organizacijsko omogoči ločevanje učencev po učnem jeziku.

Zaradi znižanja najvišjega števila učencev na razred na dvajset in določila, da je treba pri najmanj devetih prijavljenih oziroma neprijavljenih otrocih odpreti jezikovno enotne paralelne razrede, so v številnih šolah odprli nove razrede. V krajih, ki imajo znotraj dvojezičnega ozemlja nekaj funkcij središča, je prišlo do močnejšega trenda v smeri popolnega ločevanja učencev. Vendar v nekaterih šolah določil o najvišjem in najnižjem številu učencev na razred niso upoštevali. V enem primeru (Borovlje I) je bilo najvišje število učencev na razred prekoračeno, v dveh primerih pa so odprli oziroma obdržali paralelne razrede z manj kot devetimi učenci na skupino (Šmihel, Šentjakob). Vendar zaradi demografskega položaja in naselitvene strukture v narodnostno mešanem delu Koroške na področju veljavnosti manjšinskega šolskega zakona prevladujejo šole s sorazmerno malo učenci. Poleg tega so te

podeželske šole v povprečju nižje organizirane. Zato je sistem dveh učiteljev ne samo statistično najbolj usodna novost.

Dodatni učitelj je v okviru manjšinskega šolskega zakona 1988 dobil prvenstveno nalogo, da jamči za ločeno poučevanje otrok v razredih, kjer so poleg k dvojezičnemu pouku prijavljenih otrok tudi otroci, ki k dvojezičnemu pouku niso prijavljeni.

Gibanje števila prijav k dvojezičnemu pouku

Na veljavnostnem področju manjšinskega šolskega zakona je skupno 82 ljudskih šol. Otroci so k dvojezičnemu pouku prijavljeni na 64 šolah. V absolutnih številkah je v ljudskih šolah prijavljenih na prvih treh šolskih stopnjah, kjer je po manjšinskem šolskem zakonu dejansko predviden dvojezični pouk, 829 otrok; v predšolskem razredu, kjer tudi obstaja možnost dvojezičnega pouka, obiskuje dvojezični pouk 63 otrok. V odstotkih to pomeni, da je 19,38 % otrok na ozemlju z dvojezičnim šolstvom prijavljenih k dvojezičnemu pouku. Na četrty šolski stopnji, kjer obstaja le še možnost predmetnega pouka slovenščine, je 253 učencev ali 18,83 %, ki so k njemu prijavljeni.

V šolskem letu 1988/89 na 82 ljudskih šolah veljavnostnega območja manjšinskega šolstva obstaja skupno 369 razredov. Od tega je med prvo in tretjo šolsko stopnjo 144 razredov z dvojezičnim poukom. Dodatno k temu je na predšolski stopnji dvojezičen pouk še v 10 predšolskih razredih in v eni predšolski skupini.

Gibanje števila prijav k dvojezičnemu pouku je bilo zaradi uvedbe nove manjšinske šolske zakonodaje na nekaterih šolah zelo dramatično, v koroškem povprečju pa ni bilo bistvenih sprememb. V Ledincih in v Šentlenu pri sedmih študentih je v primerjavi s preteklim šolskim letom na prvi šolski stopnji število prijav izredno padlo. V Šentlenu pri sedmih študentih je bilo lani v prvem razredu od 28 otrok 10 prijavljenih, letos v prvem razredu od sedemnajstih le eden obiskuje dvojezični pouk. Podobno je v Ledincih. Lani je bilo v prvem razredu 11 prijav (pri 25 otrocih), letos sta v prvem razredu le dve prijavi (otrok je 15).

Tudi objave od dvojezičnega pouka, do katerih je prišlo na drugi in tretji šolski stopnji nekaterih ljudskih šol, je možno tolmačiti kot negativno reakcijo staršev na novo šolsko ureditev.

O aktualnem položaju v manjšinskem šolstvu

Náš tednik bo k razpravi o novi ureditvi manjšinskega šolstva na ljudskih šolah ter k splošni razpravi o manjšinskem šolstvu objavljaj stališča strokovnjakov in prizadehtih učiteljev in staršev. Strokovno razpravo pričenjamo s člankom dr. Teodorja Domeja (Slovenski znanstveni inštitut).

Lani je bilo v Šmihelu v drugem razredu od 23 otrok 12 prijavljenih k dvojezičnemu pouku, v letošnjem tretjem razredu pa je le šest prijav (od 21 otrok). Tudi v Škocijanu je podobno: lani je bilo med prvimi in tretjim razredom trideset prijavljenih otrok, letos jih je med drugim in četrtem le 21. To so le najbolj dramatični premiki, manjših je še cela vrsta.

V vseh teh primerih se vidi nezaupanje staršev do novega manjšinskega šolskega zakona. Nasploh pa je v gibanju števil prijav k dvojezičnemu pouku znotraj iste generacije možno razbrati strukturalno krizo dvojezičnega osnovnega šolstva. Osip med prijavljenimi znaša v ljudskih šolah do šolske stopnje do šolske stopnje okoli 10 odstotkov.

Po drugi strani je v posameznih šolah (Pliberk, Kotmar vasi, Marija na Zilji, Žitara vasi, Kostanje, Diča vasi, Loče) število prijav v prvem razredu v primerjavi z lanskim šolskim letom nadpovprečno naraslo. V Pliberku, Kotmar vasi in pri Mariji na Zilji so na podlagi visokega porasta prijav nastali na prvi šolski stopnji po učnem jeziku ločeni razredi. V teh primerih bi mogli govoriti tudi o begu staršev (in učiteljev) pred sistemom poučevanja z dvema učiteljema. V glavnem pa je široka razprava o manjšinskem šolstvu in uspešno pedagoško delo dvojezičnih učiteljev prispevalo k temu, da ni prišlo do takega padca števila prijav, kakršnega so nekateri med koroškimi Slovenci že prvo šolsko leto po sprejemu novega šolskega zakona pričakovali. Preuranjeno pa je govoriti, kakšen bo srednjeročni in dolgoročni razvoj števila prijav. Vsekakor bi že rahel padec ogrozil celoten sistem manjšinskega šolstva na Koroškem.

Učitelji dvojezičnih šol

Na 82 šolah v veljavnostnem območju manjšinskega šolskega

zakona ima kvalifikacijo za dvojezični pouk 171 učiteljev, 12 učiteljev pa ima zrelostno spričevalo, ki izkazuje znanje slovenskega jezika. Na 14 ljudskih šolah veljavnostnega ozemlja manjšinskega šolskega zakona ni učiteljev s kvalifikacijo za dvojezični pouk.

V dveh primerih v razredu s prijavljenimi otroki niti ni učitelja, ki bi bil kvalificiran za dvojezični pouk. Enako je v enem predšolskem razredu. Otrokom se na ta način odvzema pravica do dvojezičnega pouka v vseh predmetih. Predmetni pouk slovenščine pa dvojezičnega pouka ne more nadomestiti.

Na 64 šolah, kjer so otroci prijavljeni k dvojezičnemu pouku, deluje trenutno 56 ravnateljev, ki imajo kvalifikacijo za dvojezični pouk. Od leta 1976 obstaja močan trend, da koroške šolske oblasti imenujejo za ravnatelje štirirazrednih šol take kandidate, ki nimajo kvalifikacije za dvojezični pouk. Tudi pri najnovejših razpisih ravnateljskih mest za dvojezične ljudske šole se je praksa zadnjih let nadaljevala: v vseh primerih so šolske oblasti razpisale za štirirazredne šole tako, da kandidatom ni treba imeti kvalifikacije za dvojezično poučevanje. Celo na šolah, kjer je delež k dvojezičnemu pouku prijavljenih otrok relativno visok (na primer v Pliberku in Škocijanu), ravnatelji nimajo ustrezne dvojezične kvalifikacije. Njihova manjkajoča pedagoška in jezikovna kompetenca ne more biti v prid dvojezičnega pouka.

Uvedba dodatnega učitelja

Zdaj poučuje 35 dodatnih učiteljev, večinoma na prvih dveh šolskih stopnjah, izjemoma pa tudi na tretji šolski stopnji ali v predšolskem razredu.

Na sedmih ljudskih šolah s prijavami k dvojezičnemu pouku na prvi in / ali drugi šolski stopnji dodatnega učitelja ni, očitno

zato, ker je bilo premalo interesentov za tovrstno učiteljsko službo. V glavnem so dodatni učitelji prišli na osnovne šole brez praktičnih pedagoških izkušenj. Edini pogoj za namestitev je bila končana pedagoška akademija in obisk posebnega tečaja za dodatne učitelje. Na prostovoljni podlagi je bil organiziran dvajseturni tečaj slovenščine. Ta jezikovni tečaj je obiskovalo v pripravljalnem obdobju 36 od skupno 40 kandidatov za mesto dodatnega učitelja. S potrdilom o obisku tega tečaja so si učitelji pridobili pravico do posebne mesečne doklade. To je le ena izmed ugodnosti, s katerimi so šolske oblasti skušale zagotoviti zadostno število dodatnih učiteljev. Poleg tega so tej novi kategoriji učiteljev v šolah z dvojezičnim poukom dali še druge privilegije. Manjšinski šolski zakon jim na primer znižuje učno obveznost od 24 na 22 tedenskih ur. Zakonodajalec je sprejel tudi navodilo, da naj dodatnemu učitelju dodelijo po možnosti ravnateljeve nadštevilne ure in neobvezne vaje.

Šolska praksa v dvojezičnih šolah v številnih primerih krši osnovno določilo manjšinskega šolskega zakona, ki predpisuje, da imajo otroci, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku, pouk v slovenščini in nemščini „približno enakem obsegu“. Trenutno šolske oblasti v dvanajstih primerih trpijo protizakonito stanje, ker dovoljujejo (ali celo predpisujejo), da dodatni učitelj brez kvalifikacije za dvojezični pouk samostojno poučuje tudi otroke, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku. Taka praksa prijavljene otroke spravi deloma ob pravico

do dvojezičnega pouka. V enem primeru učenci izgubijo skoraj tretjino slovenskega pouka (Šmihel pri Pliberku).

Ob začetku novega šolskega leta se je predvsem zaradi uvedbe dodatnega učitelja, pa tudi zaradi znižanja števila učencev na razred, tako rekoč čez noč spremenila tudi kvalifikacijska struktura učiteljev v veljavnostnem področju manjšinskega šolskega zakona. Na to ozemlje je prišlo 55 učiteljev brez kvalifikacije za dvojezično poučevanje, tako da sedaj še bolj kot prej prevladujejo učitelji brez dvojezične kvalifikacije.

Veliko večino dvojezično usposobljenih ljudskošolskih učiteljev manjšinski šolski zakon 1988 postavlja pred nove zahteve in probleme. Dvojezični učitelj vedno bolj pomeni pedagoga, ki mora poučevati z dodatnim učiteljem.

Med dvojezično usposobljenimi učitelji od vpeljave sistema dveh učiteljev opazamo deloma veliko hujšo duševno obremenitev. Ta bo v naslednjih šolskih letih gotovo še narasla, kajti vedno več učiteljev bo dobilo partnerja v razred. S sistemom poučevanja z dvema učiteljema, od katerih eden ne obvlada slovenščine, se je znotraj razreda močno spremenila skupinska dinamika. Vrh tega je slovenščina izgubila veljavo kot komunikacijsko sredstvo. Nemščina še bolj ko doslej postaja dominantni jezik.

Didaktični problemi ostanejo

Kljub večji homogenosti razredov glede na učni jezik se problemi za učitelje niso zmanjšali, prej so zaradi sedanjega sistema dveh učiteljev postali še večji. Že dolgo je namreč eden glavnih didaktičnih problemov dvojezičnega pouka okoliščina, da imajo učenci, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku, zelo različno jezikovno znanje. Tega problema se šolske oblasti pa pravzaprav vsebinsko še niso lotile.

Dodatna finančna bremena in prostorski problemi

Že v prvem šolskem letu uredničtev novega manjšinskega šolskega zakona zahteva okoli 15 milijonov šilingov dodatnih personalnih in gradbenih stroškov.

V Labasnici, Kotmar vasi, Hodišah in Diči vasi so zaradi nove manjšinske šolske zakonodaje takoj nastali taki prostorski problemi, da po pregradnji postale neobhodno potrebne. V vseh primerih je prišlo do konfliktov na krajevni in občinski ravni, predvsem pa do obremenitev

odnosov znotraj šole med učitelji in starši. Posebej težke razmere so nastale v Kotmar vasi, kjer zasilna pregradnja bistveno otežkoča pouk in učenci v razredu z dvojezičnim poukom nimajo ne dovolj prostora ne potrebnega miru. Prostorska utesnjenost, take stene in druge neustrezne rešitve negativno vplivajo na otroke.

Problemi z didaktičnimi delavnicami

Bistvena točka kritike novega manjšinskega šolskega zakona so didaktične delavnice, ki trenutno delujejo v devetih krajih. Če bi bile primerno urejene, bi bile prav gotovo smiselne, tako pa so postale novo žarišče sporov v koroškem manjšinskem šolstvu, ker spremni ukrepi niso bili zadostni ali pa ne smiselni. Do zdaj možnost, da inovativno vplivajo na dvojezični in skupni pouk, praktično ni bila izkoriščena. Didaktične delavnice, kakor so sedaj organizirane, ne ustrezajo potrebam in željam dvojezičnih pedagogov, niti nimajo primernega strokovnega vodstva. Konkretno predloge za smotrno organizacijo dela, ki so jih izdelali angažirani dvojezični učitelji, so koroške šolske oblasti doslej prezrle. Veliko število pedagoško-didaktično zelo dobro usposobljenih dvojezičnih učiteljev se do zdaj ni moglo odločiti za sodelovanje v didaktičnih delavnicah. Največ kritike je deležna pomankljiva strokovna in jezikovna kompetenca tako imenovanih znanstvenih spremljevalcev didaktičnih delavnic. Zato številni dvojezično usposobljeni učitelji smatrajo, da je delo v teh delavnicah nezadovoljivo.

Neefektivno delo šolske komisije

V politični javnosti je zdaj v ospredju razprava o šolski komisiji, ki deluje pri ministrstvu za šolstvo, umetnost in šport na Dunaju. Nemškonacionalne organizacije so že kmalu po formalni ustanovitvi napadle personalno sestavo te komisije. Trn v peti jim je bilo enotretjinsko zastopstvo slovenskih osrednjih organizacij, celovške univerze in avstrijske rektorske konference. Koroške deželnozborske stranke so argumentacijsko linijo protislovenskih sil povzele in zahtevale udeležbo v dunajski komisiji. To je imelo končno za posledico spremembo poslovnika in razširitev komisije s predstavniki koroških deželnozborskih strank. Ministrstvo se s slovenskima osrednjima organizacijama, prvotnim razgovornim partnerjem o sestavi komisije in poslovniku, ni po-

vežalo, da bi se pogajalo o morebitnih spremembah. Zato se slovenski člani niso nameravali udeležiti seje, ki je bila napovedana za 25. januar. Vse okoliščine kažejo, da je komisija predmet političnega pritiska na koroške Slovence.

Skoraj pol leta je že minilo od prve seje dunajske šolske komisije. Če nimamo negativnih izkušenj tudi za neke vrste rezultat, dve dosednji seji nista dali sadov. V komisiji se ni bilo mogoče ukvarjati s številnimi pedagoškimi in didaktičnimi problemi dvojezičnega pouka, tudi ne s tistimi, ki jih prinaša poučevanje z dvema učiteljema. Komisija tudi ni odpravila primerov nezakonitega stanja na številnih dvojezičnih šolah, našla tudi ni primerne rešitve za didaktične delavnice.

Dunajska komisija je postala v slabem pomenu besede politična. Blokada njenega dela se je začela, ko so koroške deželnozborske stranke povzele zahteve nemškonacionalnih skupin v deželi, ki so hotele v komisiji imeti ljudi svojega zaupanja. Predvsem slovenski člani komisije niso mogli uveljaviti pravice do obiska v ljudskih šolah narodnostno mešanega ozemlja, da bi na kraju samem zbirali podatke o konkretnih posledicah, ki jih ima nova šolska zakonodaja. Poslovnik, ki velja za delo šolske komisije, namreč posameznim članom izrecno priznava to pravico v primeru, da se za proučevanje določenih problemov izjavijo vsaj trije člani komisije (vsi slovenski člani so štirje). Ob poskusu omogočiti zbiranje informacij v šolah in med učitelji je postalo očitno, da predvsem zastopniki koroških šolskih in deželnih oblasti v komisiji skušajo omejiti možnosti članov komisije, ki prihajajo iz slovenskih in univerzitetnih vrst, za učinkovito in znanstveno opazovanje nove šolske ureditve. Tako se že na samem začetku dela v komisiji kaže nevarnost, da ne bo mogoče izpolniti naloge, ki jo je komisiji poveril avstrijski parlament. Obstaja nevarnost, da bo iz nje nastal organ, ki bo pred demokratično in mednarodno javnostjo opravičeval nadaljnje krčenje pravic južnokoroških otrok do skupnega in dvojezičnega pouka. Hkrati pa še kaže tudi na tej ravni, da avstrijske politične in šolske oblasti nimajo dejanskega zanimanja, da bi se šolski položaj koroških Slovencev izboljšal.

ČESTITAMO: 65-letnico je obhajal Ivan Živkovič iz Kotmar vasi. Zvestemu bralcu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

PRIREDITVE

REDNI OBČNI ZBOR

Krščanske kulturne zveze bo v petek, 17. marca 1989, ob 19. uri v Tischlerjevi dvorani Slomškovega doma (10.-Oktober-Str. 25) v Celovcu

SPORED:

1. Pozdrav predsednika
Krščanske kulturne zveze
in ugotovitev sklepčnosti	10. Govori gostov
2. Izvolitev predsednika občnega zbora	11. Razno
3. Poročilo tajnika	12. OKROGLA MIZA
4. Poročilo predsednika	„Kulturno delovanje na pragu
tretjega tisočletja — vizije
in načrti“
5. Razprava	Diskutirajo: Micka Opetnik,
Stanko Wakounig,
Pep Marketz in
Hanzi Tomažič
6. Sprememba pravil	Vodja diskusije: Janko Merkač
7. Poročilo preglednikov	
8. Razrešnica	
9. Volitev novega odbora	

Vsako društvo ima na občnem zboru dve glasovni pravici. Seveda pa so vabljeni tudi drugi društveniki, ki niso delegati svojih odborov.

Za Krščansko kulturno zvezo:

Nužej Tolmajer
tajnik

dr. Janko Zerzer
predsednik

ŠT. JAKOB

Katoliška otroška mladina vabi na
POPOLDAN ZA VODITELJE(ICE) OTROŠKIH SKUPIN IN PRIJATELJE(ICE) OTROŠKEGA DELA
Čas: v soboto, 11. marca 1989, od 15.30 do 19.30. Kraj: v Št. Jakobu v Rožu. Glavno težišče tega popoldneva je: „Zbuditi veselje za slovenski jezik ob uprizarjanju gledaliških igrice“. Strokovni mentor tega popoldneva bo Franci Končan.

DOBRLA VAS

OBČNI ZBOR
Slovenskega prosvetnega društva „Srce“ v Dobrli vasi
Čas: sobota, 11. marca 1989, ob 19.30
Kraj: Kulturni dom v Dobrli vasi
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Srce“ v Dobrli vasi

CELOVEC

OBČNI ZBOR
KRŠČANSKE KULTURNE ZVEZE
Čas: v petek, 17. marca 1989, ob 19. uri
Kraj: Slomškov dom v Celovcu

BOROVlje

JOŽEFOV SEJEM
Čas: ponedeljek, 20. marca 1989
Kraj: Glavni trg v Borovljah
Prireditelj: mestna občina Borovlje

CELOVEC

TRIDUUM V UNIKUM
Tri dni. Tri dežele. Tri umetnosti.
Čas: od četrtega, 9., do sobote, 11. marca 1989
Kraj: menza celovške univerze

SPORED:
Četrtek, 9. marca:
ob 21. uri: Drago Jančar: „Severni sij“ — branje; ob 21.30: Marko Kovačič: „Pesem mesa in podoba je meso postala“ — video.

Petek, 10. marca 1989
ob 20. uri: Florjan Lipuš: „Jalov Pelin“ — branje; ob 21. uri: Fulvio Tomizza: „Gli sposi di Via Rosetti“ — branje; ob 22.30: Marko Kovačič: „American Dream“ — video

Sobota, 11. marca 1989
ob 19.30: Carlo Marcello Conti: „Il friuli del coraggio“ — video
Prireditelj: društvo pro Unikum v sodelovanju z ARCI NOVA (Videm) in ŠKUC-Forum (Ljubljana).

KONTAKTNA LEČA / KONTAKTLINSE 89

od nedelje, 12., do petka, 17. marca 1989
na ZVEZNI GIMNAZIJI ZA SLOVENCE V CELOVCU

Nedelja, 12. marca 1989

ob 20. uri: Otvoritev — Regina Vierkant Five, koncert

Ponedeljek, 13. marca 1989

ob 16.00: Delavnica za oblikovanje keramike
ob 17.00: Branko Hofman — branje
ob 17.30: Marjeta Angerer — branje
ob 18.00: Gert Jonke — branje
ob 19.00: PHOENIX — koncert
ob 20.30: JAM Session

Torek, 14. marca:

ob 16.00: Delavnica za batiko
ob 17.00: Tamburice
ob 17.45: Fabjan Hafner & Esad Babačić — branje
ob 18.30: Karina Lepuschitz — branje
ob 19.00: Refuse collection — koncert
ob 20.30: Session, nato koncert skupine Paradox

Sreda, 15. marca

ob 16.00: Delavnica za slovenščino
ob 17.00: Gstettner, Larcher, Ottomeyer — diskusija
ob 19.00: Splash
ob 20.15: 2 filma
ob 21.00: Barthel & Bauer

Četrtek, 16. marca

ob 16.00: Delavnica za slovenščino
ob 17.00: Gradivo za spolno vzgojo — diskusija
ob 19.00: Les Visiteurs de soir — koncert
ob 20.15: film Tevžej
ob 21.00: Lačni Franc — koncert

Petek, 17. marca

ob 16.00: Delavnica za slovenščino
ob 17.00: „Schülerreinschreibung“, gledališka predstava
ob 18.00: Quattro people — koncert
ob 19.00: Janko Messner — branje
ob 20.00: Richard Weihs — kabaret
ob 21.00: Martin Krpan — koncert

Kat. dom prosvete
Kath. Bildungsheim

SODALITAS

9121 Tainach/Tinje ☎(0 42 39) 26 42

v petek, 10. marca, ob 19.30
Iz cikla predavanj: Krivda in odrešenje
KRIVDA IN ODREŠENJE IZ TERAPEVTSKEGA VIDIKA, nem.
Predavatelj: unif. prof. dr. Albert Höfer, Graz

v soboto, 11. marca, od 9. do 17. ure
Seminar: **KAKO SE SREČAMO Z BOLNIKI DOMA IN V BOLNICAH**
Predavata: p. dr. Marijan Šef in Metka Klevišar

v soboto, 11. marca, od 14. do 19. ure
Tečaj za spretno roke:
VELIKONOČNO JAGNJE, nem.
Vodita: Gertie Glaunach in Rosemarie Herz

od ponedeljka, 13. marca, od 18. ure do četrtega, 16. marca, do 13. ure
Duhovne vaje za članice in člane
ŽRV: DUH IN MOČ SV. MAŠE
Voditelj: žpk. Valentin Gotthardt

v ponedeljek, 13. marca, ob 19.30
Iz cikla predavanj: Krivda in odrešenje
GREH, POKORA, SPOVED, ... — O PASTORALNI NEUPORABLJIVOSTI TEH POJMOV, nem.

CELOVEC

GALLUS V CELOVŠKI MESTNI CERKVI
Pevsko društvo Jakob Petelin Gallus bo v okviru pobožnosti na čast sveti božji glavi v mestni cerkvi sv. Egidija oblikovalo pobožnost in pelo pri sveti maši. Čas: V četrtek, 9. 3. 1989, ob 19. uri.

GALLUSOV LETNI KONCERT

V četrtek, dne 16. 3. 1989, ob 19. uri prireja mešani pevski zbor Jakob Petelin Gallus svoj letni koncert v Domu glasbe v Celovcu. Vsem prijateljem petja in znanec izrekamo prisrčno povabilo.

ŠT. PRIMOŽ

OBČNI ZBOR
Slovenskega prosvetnega društva „Danica“ v Št. Primožu
Čas: sobota, 18. marca 1989, ob 19.30
Kraj: Kulturni dom SPD „Danica“ v Št. Primožu
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Danica“

PETEK,
10. marca
Iz kulturnega življenja
koroških Slovencev.

SOBOTA,
11. marca
Duhovni nagovor (žpk. Ciril Demšar). — Voščila (D. Urschitz).

NEDELJA,
12. marca
21.30—22.00
Volitve za koroški
deželni zbor: Rezultati,
mnenja, analize.

PONEDELJEK,
13. marca
Naš zlati mladi dan:
otroške pesmi in igrice
Hermana Germa.

TOREK,
14. marca
Halo prijatelji. Dobra
volja brez alkohola.

SREDA,
15. marca
Narodno-zabavna glasba.
Večerna 21.—22.
Zvočno pismo. 180.
obletnica rojstva Franca
Treiberja.

ČETRTEK,
16. marca
Rož — Podjuna — Zilja.

15. 3. 1989:
Večerna oddaja:
22.00
O „neuradni“ himni kor. Slo-
vencev „Njav čriez izaro“

Pred 180 leti se je v Bačah rodil Franc Treiber, pisatelj in skladatelj „neuradne“ himne koroških Slovencev „Njav čriez izaro“. Menda je pesem ustvaril in prvič zapeel že pred več ko 130 leti (1855), ko sta mu v istem letu umrla oče in mati. Njegov dom pri Rjavcu v Bačah je postal zanj prazen, ker ni bilo več ljubljenih staršev. Teda je Treiber bil že župnik v Št. Jakobu v Rožu. Take in druge zanimivosti v življenju Treiberja je za koroški radio ponovno strnil v polurni prispevek Ivan Virnik. Ob pogledu nazaj pa boste v večernem sporedu slovenskega oddelka koroškega radia ponovno prisluhnili „Zvočnemu pismu“ iz Slovenije, ki ga bodo tudi tokrat po dogovoru o rednem sodelovanju radijskih hiš pripravili kolegi RTV-ja. Kakor vedno obeta „Zvočno pismo“ zanimiv vpogled v aktualno politično, kulturno in obče družbeno dogajanje v sosednji Sloveniji.

CELOVEC

PREDSTAVITEV KNJIGE

A. HOTSCHNIGA

Avtor, rojen na Koroškem, bere iz svoje najnovejše knjige
Čas: sredo, 15. marca 1989, ob 19. uri
Kraj: Muzej Roberta Musila v Celovcu
Prireditelj: Haus der Literatur

SELE

OBČNI ZBOR

Podpornega društva proti požarom

Čas: nedelja, 19. marca 1989, ob 8. uri
jutraj (po prvi maši)

Kraj: farni dom v Selah

Prireditelj: Podporno društvo proti požarom v Selah

ŠT. JAKOB V ROŽU

VEČER starih slovenskih ljudskih glasbil in pesmi

Gostuje: trio Terlep iz Ljubljane

Čas: sobota, 18. marca 1989, ob 19.30

Kraj: kulturni dom v Št. Jakobu v Rožu

Ob 15. uri OTROŠKI PROGRAM

Prireditelj: SPD „Rož“ iz Št. Jakoba v R.

CELOVEC

OBČNI ZBOR

Izobraževalne delavnice za dvojezično komunikacijo KOKO

Čas: petek, 17. marca 1989, ob 18. uri

Kraj: Izobraževalna delavnica za dvojezično komunikacijo KOKO, Kardinalplatz 1/1 v Celovcu

Prireditelj: Izobraževalna delavnica za dvojezično komunikacijo KOKO

RAZSTAVE

Razstava del GÜNTHERJA BRUGGER-JA (slike) — v Domu v Tinjah (do 17. marca)

Razstava del PETRA GSTETTNERJA (akvareli) — v Kulturni taberni „Pri Joklnu“ do 17. marca

PRIREDITVE KMEČKE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI (KIS)

PRAKTIČNI TEČAJI OBREZOVANJA SADJA

v soboto, 11. marca, ob 9.30

Predavatelj: dipl. inž. Franc Lombergar

Kraj: v Žvabeku

v soboto, 11. marca, ob 9.30

Predavatelj: dipl. inž. Tine Benedičič

Kraj: Področja/Leše, pri Janežiču

v soboto, 11. marca, ob 13.30

Predavatelj: dipl. inž. Franc Lombergar

Kraj: Št. Lipš, pri Urhu na Plaznici

v soboto, 11. marca, ob 14. uri

Predavatelj: dipl. inž. Tine Benedičič

Kraj: Sveče pri Adamu

v nedeljo, 12. marca, ob 11. uri

Predavatelj: dipl. inž. Franc Lombergar

Kraj: Nonča vas, pri Kordežu

Gut aufgehoben
Stanko VERHNJAK

Grazer Wechselseitige Versicherung
9143 St. Michael / Smol. Hof / Dvor 23, Tel. (04235) 3260

14. ROŽANSKI IZOBRAŽEVALNI TEDEN

od 4. do 12. marca 1989

Sodelujejo slovenska prosvetna društva iz Bilčovsa, Borovelj, Kotmare vasi, Rožeka, Sveč, Št. Jakoba, Št. Janža, Sel in z Radiš

Predavanja, obrezovanje sadnega drevja, koncert, film, gledališka predstava, dan domačih jedil

DAN	PRIREDITEV	KRAJ
sobota, 11. marec 14.00	Dan domačih jedi dipl. inž. Tine Benedičič Obrezovanje sadnega drevja, teorija in praksa	Sveče pri Adamu Sveče
sobota, 11. marec 19.30	Koncert domoljubnih pesmi 180-letnica rojstva Franca Treiberja	Št. Jakob Zavod šolskih sester
nedelja, 12. marec 14.30	Komedija „Pri lepem razgledu“ (Ödön von Horvath) Nastopa: igralska skupina SPD na Radišah	Radiše Kulturni dom

SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA Mikschallee 4, 9020 Celovec, telefon (04 63) 32 3 85

brezplačno izpo knjige in revije

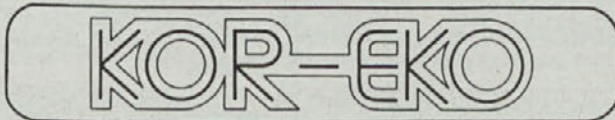
Knjižnica je odprta ob ponedeljkih in torkih od 10. do 18. ure
ob sredah, četrtnih in petkih pa od 8. do 16. ure

ENCIKLOPEDIČNI PRIROČNIKI

- FLOYD, E Kdo je ustvarjal zgodovino: velika knjiga osebnosti, ki so krojile podobo sveta in jo oblikujejo še danes. — (1. natis). — Ljubljana: Delavska enotnost, 1988. — 315 str.: barvne ilustr.
- KINGSTON, J Kaj pomni ljudje: največje katastrofe in krize v zgodovini človeštva. — (1. ponatis). — Lj.: Delavska enotnost, 1988. — 318 str.: barvne ilustracije.
- LAURIE, P Čudoviti svet računalnikov: poljudna enciklopedija za vsakogar, ki se namerava ukvarjati z računalniki. — Lj.: Cankarjeva založba. — 191 str.: barvne ilustr.
- MITOLOGIJA: ilustrirana enciklopedija. — (Slovenska izd.). — Lj.: Mladinska knjiga, 1988. — 303 str.: barvne ilustr.
- NAYMAN, A Kaj je svet živali: sprehod med živalstvom našega planeta. — (1. natis). — Lj.: Delavska enotnost, 1988. — 318 str.: barvne ilustr.
- PENNINGTON, P Kdo je odkrival svet: velika knjiga o osvajalcih in raziskovalcih našega planeta. — (1. natis). — Lj.: Delavska enotnost, 1987. — 319 str.: barvne ilustr.

Izposojamo tudi slovenske VIDEO-KASETE

MEDNARODNO PODJETJE

s produkcijo naprav za čiščenje vode v Borovljah, Auengasse 8

IŠČE: varilce (Schweißer)
ključavničarje (Schlosser)
orodjarje (Werkzeugmacher)
monterje za železo (Stahlbaumonteur)

- sprejema vaje za poklic izdelovalca industrijskih naprav (Industrieanlagenbauer)
- potrebuje izkušeno sekretarko z znanjem obeh deželnih jezikov, zelo dobrim znanjem angleščine, zaželeno je tudi znanje italijanščine.

Prošnje naslovite pismeno na KOR-EKO, Auengasse 8,
9170 Ferlach/Borovlje ali nas kontaktirajte po telefonu:
(0 42 27) 32 66 (g. Popotnig)

PISMA BRALCEV

ZSO, volitve in ubogi Marijan Šturm

„Zdaj bi le rad vedel — ali je to, kar pravi da je; ali je več, ali je manj? In ali je sploh? In če on ni, kar je, — kdo je, kar on ni? In če je storil, kar bi ne smel storiti, če ni, kar bi bil — kaj bi porekel tisti, ki bi bil, kar pravi tisti, ki ni, da je! In če bi tisti, ki je, dasi ni, nenadoma nastopil in bi rekel tistemu, ki ni, dasi je: ti, ki si, dasi nisi... o, zavozlana logikal Bog z njol!“

(Ivan Cankar, Pohujšanje v dolini Šentflorjanski)

Oprosti, Cankar, če se človek ob prebiranju volilnega proglasa ZSO in prejšnje številke SV sploh spomni nate. Kandidat je sicer Šturm, a Ambrözy je lepši. Čeprav o ZSO nič nisi vedel, njenega jasnega volilnega poziva in vloge njenega tajnika ni možno opisati lepše.

Rudi Vouk, Dobrla vas

O pismu Ogrisov in Walterja

(nadaljevanje s 13. strani)

nočemo več hlapčevsko roke lizati v deželnem zboru zastopanim strankam, ki imajo samo eno misel: čimprej nas asimilirati. Kdor pa tega še ni uvidel, mora biti slep ali pa gluha, morda pa je celo pozabljen, kar je najbolj žalostno. Morda pa ima le eno samo misel, osebno korist. Občudujem tiste slovenske rojake, ki so včlanjeni v vladajočih strankah, kako pridni in sveti so — in še izvršujejo sebi naložene naloge (funkcije). Ali se ne zavedajo, da vladajočim raste greben in nam s tem laže škodujejo.

Če bi pa isti Slovenci tako po-
žrtvovalno in pošteno delali v prid slovenske narodne skupnosti na Koroškem, nas vladajoče stranke ne bi mogle prezreti. Dana bi bila tudi možnost, da bi mi Slovenci soodločali.

Če bi Janez Drabosnjak živel, bi gotovo napisal (kova) rajme, vendar ne o mlinarjih, ker jih skoraj ni več. Gotovo bi napisal kak rajm o tistih... Slovencih. Nekateri bi se morali res sramovati, da niso mislili na skupnost in niso volili „DRUGAČNE KOROŠKE / ANDERES KÄRNTEN“.

Janez Lesjak, Vrba

(Za vsebino pisma bralcev odgovarjajo pisci. Pisma bralcev ne izražajo mnenja uredništva.)

IMP-METALL CHEMIE i š č e

moč za knjigovodstvo

za takojšen nastop.

Obvezno obvladanje finančnega knjigovodstva s prakso, kakor slovenskega jezika.

Zaželeno je praksa pri delu s computerjem.

9184 St. Jakob / Rosental

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga zastopata predsednik dr. Matevž Grlic in poslovodni tajnik Hubert Mikol, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Uredništvo: bivši kulturni (glavni) urednik, urednika Franc Wakounig in Vincenc Gotthardt, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec

Črte otroških rok

Galerije v Domu v Tinjah ni treba skrbeti, kdo bo naslednji, ki bo razstavljal. Dosti mladih likovnih talentov je že odkrila. Nekateri se vračajo s svojimi likovnimi deli že drugič v to poslopje, kjer ima umetnost svoj poseben poudarek. Tudi najmlajši, ki imajo še nepopačeno likovno govorico, se vadijo v tinjski dvorani. Morebiti bosta ta dva otroka, ki ju vidimo na sliki, kdaj razstavljala svoje slike. Vaja dela mojstra...

Tečaj za žene v Tinjah

Na večdnem tečaju za žene, ki ga prireja Katoliška socialna akademija (KSÖ) v Domu v Tinjah, je bilo navzočih tudi nekaj slovenskih žen. O samozavesti kot zavesti o samem sebi je bil govor. O stavkih, ki ne izpovedujejo pomena besed, temveč izražajo hkrati mišljenje, čutenje... V soboto, 4. marca, so žene predstavile svojim možem, otrokom in znancem, kako je ta tečaj potekal.

Katoliška socialna akademija
je v Tinjah priredila tečaj

ČESTITAMO

40-letnico skupnega življenja sta pred nedavnim praznovala **Cilka in Jože Urh** iz Remšenika pri Železni Kapli. Za njun lep skupni praznik jima iskreno čestitamo in jima želimo še veliko skupne sreče, zdravja in zadovoljstva na njuni nadaljnji življenjski poti.

35-letnico poroke sta obhajala te dni **Marija in Pavel Mak** iz Srednjega Kota v Selah. Za njuno obletnico jima iskreno čestitamo in jima želimo obilo božjega blagoslova ter še mnogo srečnih in zdravih let na njuni skupni življenjski poti.

Franc Kriegl iz Beljaka obhaja v teh dneh svoj 75. življenjski jubilej. Za njegov praznik mu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih, srečnih in zadovoljnih let.

50. rojstni dan obhaja te dni Šoštarjeva gospodinja, gostilničarka in trgovka **Rozina Smrečnik** iz Globasnice. Jubilantki iskreno čestitamo za srečanje z Abrahamom in ji želimo še enkrat toliko zdravih, srečnih in uspešnih let.

65. rojstni dan obhaja v teh dneh **Helena Olip** iz Sel. Za njen osebni praznik ji iskreno čestitamo in ji želimo še mnogo zdravih, srečnih in zadovoljnih let.

Ani Miškulnik iz Branče vasi pri

Bilčovsu iskreno čestitamo za minul 60. rojstni dan in ji kličemo še na mnoga zdrava, srečna in zadovoljna leta.

60. rojstni dan praznuje te dni **Rozalija Woschitz** iz Verovc na Radišah. K praznovanju ji iskreno čestitamo in ji želimo še veliko zdravih, srečnih in blagoslovljenih let.

Albin Olip iz Zgornjih Bajtiš praznuje te dni svoj 65. rojstni dan in god. Za dvojno praznovanje mu iskreno čestitamo in mu želimo še veliko zdravih, veselih in srečnih let.

Karl Pasterk iz Remšenika pri Železni Kapli praznuje te dni svoj 60. rojstni dan. Za dvojno praznovanje mu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih, srečnih in uspešnih let.

Pretekli teden je obhajal v Šmartnu pri Rožku svoj 80-letnico **Albin Dovjak**, pd. Trupej. Rojaku, uspešnemu kmetu in narodnjaku želijo vse dobro, mnogo zdravja in osebne sreče vsi domači. Čestitkam se pridružuje KD „Peter Markovič“, EL Rožek in uredništvo NT. Na mnoga leta!

28. 2. je v Svečah praznovala svoj 50-letnico gospa **Jožefa Sottowia**, p. d. Štuharca. Za ta jubilej in za bližnjigod ji želimo Svečani vse najboljše!

Sveče-Šentjanž: nastop učencev Glasbene šole

Letošnji polletni nastop Slovenske glasbene šole, oddelek Sveče-Šentjanž, je bil v soboto, dne 4. marca, ob 7. uri zvečer pri Adamu v Svečah. Ta koncert je bil obenem tudi začetek Rožanskega izobraževalnega tedna v občini Bistrica v Rožu.

Pred začetkom je bil v dvorani velik živžav, nastopajoči so bili zelo nemirni. Nekateri so tekali po dvorani, drugi so iskali svoje instrumente, nekaj jih je pred nastopom še pridno vadilo, bolj zadržani pa so tiho razmišljali in v duhu preigrali svoj komad. Posebno vzdušje pred nastopom pa so prireditvi-koncertu dali violinisti, ki so preiskovali svoje violine prav tako, kakor to delajo veliki orkestri, preden začnejo igrati. Mladi violinisti, vsi učenci 2. letnika Glasbene šole v Svečah, pod odličnim vodstvom prof. Krstiča, člana „Slovenske filharmonije“, lepo napredujejo.

Na koncertu se je zvrstilo tudi več učencev klavirja. Uči jih profesorica **M. Kocjančič**, ki je v Ljubljani znana pedagoginja. V Sloveniji je zastopana v tekmovalnih komisijah in pred njo imajo v glasbenih krogih veliko spoštovanje. Ona skrbi za perfektnost igranja še z dodatnimi urami. Tako so učenci za nastope in izpite še temeljiteje pripravljeni.

Pri harmonikarjih se šele po nekaj letih vaje pojavi čar harmonike, ker se tudi tu čuti kvalitetno igranje, kar je predvsem zasluga profesorice **Majde Golob** iz Domžal, kjer poučuje na Glasbeni šoli. V Sloveniji je vzgojila že vrsto odličnih harmonikarjev. Posebno velik uspeh ima s harmonikarskimi ansambli, s katerimi je

na tekmovanjih dobila že vrsto prvih nagrad.

Flavtisti, posebno najmlajši, so navdušili poslušavce in gledavce. Efekt se je povečal zaradi sproščenosti in prisrčnosti nastopajočih. Večji učenci flavte pa so prešli na prečno flavto, in kažejo že večjo zavzetost. Uspeh pa bi bil še večji, če bi imeli za vadbo instrumenta več časa. Vendar so nekateri izmed njih po ves dan v šoli, zvečer pa so utrujeni.

Kitaristi imajo smolo, ker so se učitelji kitare večkrat menjali. Tako je preučitev kitare — tehnike igranja — zelo mučna in težka ter dolgotrajna. Zato učenci raje odstopijo. Na žalost! Nastopajoči pa so občuteno zaigrali na klasični kitari, tudi moderni komad „Strahovi“ je bil dobro sprejet. Učitelja kitare sta g. **Andrej Varl** in **Andrej Grafenauer**.

Nekaj učencev Slovenske glasbene šole na Koroškem se izpopolnjuje na celovškem konservatoriju. Iz naše okolice sta to Kristijan Filipič (prečna flavta) in Tonči Feinig (jazz). Tudi te pritegnemo k sodelovanju in tako pospešujemo večjo zavzetost naše mladine za glasbo.

Umetniški vodja in profesor flavte na slovenski Glasbeni šoli pa je **Lovro Sodja**, ki z veliko zavzetostjo skrbi za vzgojo naraščaja. Velik uspeh učenca Filipiča je v glavnem tudi njegov uspeh. Poleg tega pa skrbi za mnogo neprijetnih zadev, ki se morajo urediti, če hočemo, da bo šola še naprej uspevala. Za pouk teorije skrbi v Rožu direktor **Urhej Kaselj**, ki poleg tega nosi velik del organizacije Glasbene šole. Malka F.

Borovlje: o dvojezični vzgoji

Ena od začetnih prireditev Rožanskega izobraževalnega tedna je bila preteklo soboto (4. 3. 1989) pri Bundru v Borovljah.

Dr. Franc Merkač je predaval o dvojezični vzgoji otrok v narodnostno mešanih zakonih. Podčrtal je prednosti zgodnjega učenja jezikov, saj se otroci brez težav naučijo dveh (ali pa celo več) jezikov, seveda s pogojem, da osebe, s katerimi otrok kontaktira, govorijo vselej v enem jeziku, da ena oseba ne meša zdaj enega, zdaj drugega jezika. Doslednost kaj kmalu obrodi sadove, otrok nima le enega materinega jezika in enega tujega, pač pa praktično dve materinščini.

Po končanem predavanju se je razvila živahna diskusija. Veliko zanimanje je izzval eden od prisotnih dvojezičnih učiteljev, ki je s seboj prinesel nekaj didaktičnih pripomočkov za slovenski pouk kot vzorec. Takih pripomočkov v šolah in pri predšolskem pouku potrebujemo in soglasno mnenje vseh udeležencev predavanja je bilo, da bi osrednje organizacije morale podpreti njihovo izdelavo za dvojezične otroške vrtce. Učitelji in otroške vrtnarice si morajo skoraj izključno izdelati sami dodatna (učasih celo izključno) učila, kar zahteva veliko časa in (seveda neplačanega) napora.

S. W.

Tudi letos koroški naslov v kros teku za Ani Müller

Na 3600 metrov dolgi progi je preteklo nedeljo dopoldne Ani Müller v Velikovcu osvojila koroški naslov v kros-teku. Že od leta 1973 naprej je osvojila vse naslove, tako 33-letna Podgorčanka tudi letos ni imela večjih težav in zmagala z veliko prednostjo.

Po tem uspehu je Ani seveda spet veliki favorit za avstrijski naslov, kjer pa jo čaka znatno večja in močnejša konkurenca.

Rezultati — ženske: 1. Ani Müller (DSG Podgorje) 11:52,7; 2. Sonja Maier (LAC) 14:00,3; 3. Bärbel Pogelschek (DSG) 14:23,4; **moški:** 1. Johann Šoštarič (KLC); **šolarji:** 1. Erich Melinz (DSG Podgorje); **moški II:** 2. Erich Kokaly (DSG Podgorje).

SAK v Umagu

SAK je ta teden na pripravi v Umagu. Razen poškodovanih F. Sadjaka in Luschniga ter Kunčiča (vojaki) so vsi igralci v Umagu. Nesreča pa se je zgodila mlademu Tončiju Blajsu. V hotelu je padel s steklenico in si prerezal na desni roki dve kiti. Še isti dan so ga v kliničnem centru v Izoli operirali, tako, da bo po 5 tednih lahko spet igral.

Pripravljale tekme SAK:
SAK — Cement 6:1

SAK — Rožek / Rosegg 6:0
Hanser 3, Florjančič, A. Sadjak

SAK — Buje (hrvaška liga) 8:0
Hanser 3, Burger 2, Florjančič, Čertov, Galo

SAK se bo vrnil na Koroško v soboto, prej pa bo še igral proti Triglav Kranju v Kranju (15.30).

Ob morju se pripravlja SAK. Moštvo sta obiskala tudi predsednik dr. Roland Grilc in tajnik Silvo Kumer. (Stoje z leve): preds. SAK dr. Roland Grilc, A. Sadjak, Smrečnik, trener Jagodič, Hanser, Burger, Stern, Čertov, Florjančič, Kreutz; (spredaj): Dalanović, Galo, Sturm, Wieser, Gorenschek, Kurasch.

Tatjana Zablatnik: vodstvo v pokalu Tyrolia

Mlada smučarka iz Bilčovsa Tatjana Zablatnik je letos na najboljši poti, da osvoji prvo mesto v letošnjem pokalu Tyrolia. Doslej je to uspelo le Danielu Užniku, ki ga je dobil kar dvakrat.

V skupini otroci II je Tatjana Zablatnik letos v slalomu kakor tudi v veleslalomu skrbela za najboljše rezultate, tako da pred zadnjimi tekmami vodi v pokalu Tyrolia in ima najboljše možnosti, da osvoji prvo mesto. Podoben uspeh je imela doslej le Dunja Jamnig, ki pa je le za las zgrešila v tem pokalu prvo mesto. Daniel

Užnik pa je pri otrocih kar dvakrat odnesel ta pokal. Po zmagi v Laasu (slalom) in 2. mestu v veleslalomu na Peci ima Tatjana že 66 točk, na programu pa sta še dva slaloma in veleslalom.

Užnik šesti na Štajerskem

Na vseavstrijskem tekmovanju je Daniel Užnik v Johnsbachu na

BILJARD

Prvo moštvo Slovenskega biljardnega kluba je preteklo soboto nastopilo proti moštvu iz Wolfsburga, kateremu bi morali vzeti vsaj točko, če bi SBK hotel igrati še za 4. mesto v ligi oz. za zgornjo play-off.

V prvi polovici tekme je slovenskemu moštvu še uspelo, da je izenačilo na 2:2, toda v drugi in odločilni polovici se ni posrečilo več obrniti tekme v prid slovenskemu moštvu. Velike napake in nekoncentrirana igra posameznih igralcev so bile krive poraza. Točkovala sta le M. Kristof in P. Verhnjak.

SBK Juenna — Wolfsburg 2:6
Velikovec — Labot 6:2
Suha — Sinča vas 2:6
Meran — Beljak 6:2

LESTVICA B-lige

1. Velikovec II	12	+36	20
2. Meran II	12	+36	20
3. Wolfsburg I	12	+24	18
4. Beljak II	12	+ 4	13
5. SBK Juenna I	12	-12	10
6. Labot	12	-32	6
7. Suha	12	-24	5
8. Sinča vas II	12	-32	4

Prav tako 2:6 proti Velikovcu je zgubilo tekmo drugo moštvo slovenskega biljard-kluba, ki je s to tekmo tudi zaključilo sezono 88 / 89 na 6. oz. zadnjem mestu podlige. Točkovala sta L. Gregorič in S. Kumer.

Zahomčani spet pobrali prva mesta

V Bad Bleibergu so na 40-metrski skakalnici razdelili koroške naslove pri naraščanju. Pri tem so se fantje trenerja Wiegeleta iz Zahomca spet izkazali in odnesli skoraj vsa prva mesta. Najboljši skakalec dneva pa je bil mladi Peter Rausch.

Rezultati: šolarji: 1. Robert Moser (Zahomec) — koroški prvak, 2. Robert Fuchs (KSG), 3. M. Marti (Bad Bleiberg); **šolarji II:** 1. Michi Angermann (KSG) — kor. prvak, 2. Manfred Schnabl, 3. Thomas Kuglitsch (oba Zahomec); **mladinci I:** 1. Peter Rausch (Zahomec) — najboljši dneva, 2. Chr. Samitz (Vrba), 3. Christopher Knes (Zahomec); **mladinci II:** 1. H. Frank, 2. Martin Wiegele (Zahomec), 3. A. Tomantschger (Borovlje).

Štajerskem dosegel 6. mesto, v svojem letniku pa je postal drugi. Trener in oče Erich Užnik z rezultatom ni bil popolnoma zadovoljen, čeprav je bila na startu skoraj celotna avstrijska elita.

Dekleta se z razmerami niso mogla čisto spoprijazniti. Jamnig, Maloveršnik in Filipič so izpadle, Silvana Oraže pa je dosegla 7. mesto in je bila v svojem letniku četrta. Predvsem dekleta bi lahko več dosegla, čeprav letos pogoji za trening niso bili najboljši.

Sobota popoldne v Nonči vasi 72. Fric Kert, drugi slovenski kandidat na listi Drugačna Koroška, je vsaj to soboto s svojo družino. Pretekle sobote in nedelje je bil med ljudmi na južnem Koroškem. Kot politika ga poznajo vsi. Tokrat je na tem mestu možno spoznati, kakšen je Fric Kert osebno, kaj ga odlikuje, kaj mu v življenju pomeni največ. Povprašali smo ga, kaj mu pomeni vera, družina... Česar sam v pogovoru ni povedal, morajo seveda povedati drugi o njem. Njegova osebna moč je gotovo tudi v tem, da zna sočloveku vlivati zaupanje v svoje zmožnosti. Frica Kerta je obiskal Vincenc Gotthardt.

Fric Kert v krogu družine. Žena Nežka in otroci Janja, Sonja, Dominik, Adrijan in Mateja. Tokrat ni bilo vseh doma.

Fric Kert tokrat nekoliko drugače. Nekaj svojih misli o sreči, življenju...

Najlepše se počutim, ko so vsi doma

O tem, kaj mu je najvažnejše v življenju

Najvažnejše v življenju je, da nisi skregan s samim seboj, da si najdeš partnerje, s katerimi moreš sodelovati. Da si ustvariš družino in si v družini ustvariš odnose, ki slonijo na partnerstvu.

O največjem življenjskem uspehu in družini

To, da imam pet otrok in zdravo družino. Da se je posrečilo v tej družini ohraniti še nekaj takega, kar nas druži. Da imamo pogovorno bazo, ki je zdrava. Da zmoremo naravnati pogovor tudi na pereča vprašanja. Če v družini ni toplote, ne boš sposoben za delo zunaj družine. Ne boš mogel delati ne za ljudi na vasi, ne za družbo, ker ti zmanjkajo moči in te zdrobi.

O strahu

Pravega strahu nimam. To pa izvira tudi iz tega, ker mnogo premišljujem o življenju. Zapomnil sem si tudi Ghandijev izrek: „Največji sovražnik človeka je strah.“ Če imaš strah, postaneš zbežan in potem nisi zmožen pravilno reagirati. Reagiraš nerazumljivo. Tudi takrat, ko so mi grozili z bombnim terorjem, grozilnimi pismi, me ni bilo strah. Strah me je bilo le zaradi družine.

O tem, kaj bi v življenju napravil drugače

Večkrat sem si že mislil, da bi

bil pri vseh svojih akcijah še bolj dosleden. Mislim tu na uveljavljanje naših pravic. Bil bi v marsičem bolj neizprosni. Neizprosni ne do sočloveka, ampak do ustanov.

O tem, kaj daje mladim na pot v življenje

Da bi se mladina spoprijela z lastnimi koreninami, jih raziskovala in na podlagi teh usmerjala svoje življenje. Notranjo uravnoteženost lahko dosežeš samo, če si zasidran v tem, od koder izhajaš. To ne velja samo za narodnost, ampak tudi za druga življenjska področja. Treba je piliti svoj čut do sočloveka, da ne greš mimo sosedu, prijatelja. Da si pripravljen poslušati, in če je treba, da si v pomoči tudi konkreten. Mladina naj se temeljito pripravi na skupno življenje v premišljevanju in presoji. Mladina je za skupno življenje duhovno premalo pripravljena.

O tem, kaj bi ga najbolj prizadelo

Najbolj bi me prizadela nesreča v družini.

O osebnih prednostih in slabostih

Imam morda eno prednost. Odprt sem do sočloveka in nimam problemov navezovati kontaktov.

Gotovo je ena slabost v tem, da živim s polno paro. Da nimam dosti volje nehati s kajenjem.

O človeku, ki je začasno zgled vsem koroškim Slovencem

Gotovo je to Jože Kopeinig. Je to človek, ki je neumoren, konceptiven in agilen. Je edini, ki neverjetno uspešno pomaga mnogim ljudem. On jim razkriva njih skrite sposobnosti.

O umetnosti in umetnikih

Sam nisem umetnik. Doživljam pa, da me nekateri umetniki s svojimi deli nagovorijo. To sta Oman in Januš. Imam pa probleme z umetninami marsikaterih modernih umetnikov. Marsikatera umetnina me umiri, so pa tudi umetnine, ki bi jih iz svoje bližine odstranil, ker me delajo nemirnega.

O svojih najlepših občutkih

Najlepše se počutim, ko so vsi

doma, da ob sobotah in nedeljah malo pokramljamo, malo pokartamo. Kartam zelo rad, seveda nikdar za denar. Posebej lepo je, če se nam posreči, da skupaj kam gremo. Prej to ni bilo možno. Preveč sem bil angažiran v politiki. Če mi tedaj družina ne bi stala ob strani, tega ne bi zmožel.

O tem, kako gleda na vero

Vera je za mene pravi vir moči. V trenutku, ko je bilo treba odločati o problematičnih stvareh, sem bil pomirjen, ker sem našel mir v veri. Za sposobnost, da morem verovati, sem zelo hvaležen. Zelo bom hvaležen, če bo meni in ženi uspelo otrokom dati sporočilo, da je vera tista moč, ki ti je na razpolago v časih krize, ko sam ne prideš več nikamor. V tistem trenutku potrebuješ nekaj, v čemer si zasidran. Vera je nekaj, kar me umiri.